

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ

ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА ОБЩНСКИ СЪВЕТ №

от ПРОТОКОЛ №/.....

период на действие: 2021 – 2028 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	УВОД	8
I.	ВЪВЕДЕНИЕ	8
II.	ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА	42
III.	SWOT АНАЛИЗ	61
IV.	ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	63
V.	ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА	67
V. 1.	ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ	67
V.1.1.	ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ	85
V.2.	ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	92
V.3	ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ	96
V.4.	ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ	100
V.4.1	ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ	104
V.4.2	ПОДПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	105
VI.	КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	106
VII.	СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	
VIII.	ПРИЛОЖЕНИЯ	106
	ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 - ОТПАДЪЦИТЕ, КОИТО СА ИЗВЪН ОБХВАТА НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ	
	ПРИЛОЖЕНИЕ № 2. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	
	- АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	
	- АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ	

	- АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО	
	- АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНОТО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	
	- АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ	
	- АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	
	- АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА "ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ" И "ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА"	
	- АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ТЕХНИЧЕСКИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	
	- АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ	
	- АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ	
	- АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ	
	ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 - ПРОГНОЗИ	
IX.	ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ – МОРФОЛОГИЧЕН АНАЛИЗ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ	107

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ООН	Организация на обединените нации
ОБС	Общински съвет
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
НСИ	Национален статистически институт
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
БАН	Българска академия на науките
РЗИ	Регионална здравна инспекция
НПО	Неправителствена организация
ООп	Организация по оползотворяване
АД	Акционерно дружество
ДГС	Държавно горско стопанство
ДНП	Дирекция Национален парк
ОА	Общинска администрация
МСП	Малки и средни предприятия
ПЧП	Публично-частно партньорство
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
РДМС	Рамковата Директива за морска стратегия
НПДИК	Националният план за действие по изменение на климата 2013 - 2020 г.
ПУРН	Планове за управление на риска от наводнения
НСОС	Националната стратегия за околна среда
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСПУОСР	Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване
БПДО	Шестата Програма за Действие на Общността за околна среда
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
НСОСПД	Национална стратегия за околна среда и план за действие
РКОНИК	Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
СДНЕ	Схемата за доброволно намаление на емисии
РОУКАВ	Райони за оценка и управление качеството на атмосферния въздух
МШК	Скала на Медведев, Шпонхоер, Карник
КПКЗ	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяванията

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ПУП	Подробен устройствен план
ПИП	Прединвестиционно проучване
ОУП	Общ устройствен план
НДНТ	Най-добри налични техники
ХГС	Хидрогеоложка система
ЕО	Екологична оценка
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПУО	Общинска програма за управление на отпадъците
УО	Управление на отпадъците
ПО	Предотвратяване на отпадъците
ОЖЦО	Най-добър цялостен резултат за околната среда и оценка на жизнения цикъл на отпадъците
ТБО	Такса битови отпадъци
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ИУЕЕО	Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
МПС	Моторни превозни средства
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
БО	Битови отпадъци
ДБ	Държавен бюджет
ДВ	Държавен вестник
ДО	Допустимо отклонение
ДОП	Долен оценъчен праг
ЕП	Електрическо поле
SWOT	Силни и слаби страни, възможности и заплахи
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутната добавена стойност
ВЕИ	Възобновяем енергиен източник
УОЗ	Устойчивите органични замърсители

Увод

Основната цел на общинска програма за управление на отпадъците е да се постигне устойчиво управление на отпадъците на територията на общината и запазване на доброто състояние на останалите компоненти на околната среда.

Принципно право за приемане на стратегии, прогнози, програми, планове по въпроси от местно значение, включително опазване на околната среда, е дадено на Общинските съвети с разпоредбите на чл. 21, т. 12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА).

В последните години, като отражение на общоевропейската тенденция се преотстъпват правомощия от централната в посока към местните власти на дейности, основно свързани с подобряването на качеството на живота на регионално ниво. Фактът, че околната среда е един от съществените елементи на качеството на живота, наред със социалните и икономически аспекти, е осъзнат от страна на местното самоуправление. Нещо повече, местните власти са най-добре запознати със състоянието и проблемите на околната среда, в това число и с управлението на отпадъците на територията на съответната община, затова е решаващ приносът им при разработване и прилагане на националната политика.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за управление дейностите по отпадъците на Община Априлци, която е разработена на основание изискванията начл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и за постигане на заложените цели на местно ниво, постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Съгласно чл. 52, ал.3, т. 1 от Закон за управление на отпадъците, Програмата за управление на отпадъците се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците, които е разработен за периода 2021-2028г. и се актуализират при *промяна във фактическите и/или нормативните условия*. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци. ПУО се основава на следните основни принципи:

“Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

“Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща ” - лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

“Превантивност” - потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

“Близост” и “самодостатъчност” - отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най- близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

„Участие на обществеността“ - съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Програмата за управление на отпадъците за периода 2021-2028г. на община Априлци се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и за постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:

- предотвратяване на образуването им;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране;
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

Промяната в нормативната база по отношение на управление на отпадъците на национално ниво променя определени схеми, досегашни практики и дава нови насоки и предвиждания, които следва да се имат предвид в настоящата актуализация.

Предвид гореизложеното и във връзка с извършения през 2019г. Морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Априлци е направена прогноза за количествата генерирани отпадъци на територията на общината за периода на действие на програмата.

Програмата има за цел да се постигне екологосъобразно управление на отпадъците в общината за да се постигне намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци, подобряване на ефективността на използваните ресурси, увеличаване на отговорността на замърсителите и стимулиране на инвестициите и дейностите в областта на управление на отпадъците.

Програмата е разработена в съответствие с указанията на МОСВ. Периода и на действие, съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Програмата планира дейностите и инвестициите, които трябва да бъдат направени през периода на действие, за да бъдат постигнати целите и предвижданията, заложи в Националния план за управление на отпадъците. Разработени са мерки, произтичащи от законово определените задължения и отговорности на общината.

Община Априлци участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Троян, като членове на сдружението са Община Троян и Община Априлци.

Програмата е разработена в съответствие със следните принципи:

- устойчиво развитие – в областта на управление на отпадъците, което означава използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения;

- принцип на предотвратяването – състои се в ограничаване до минимум на използването на природни ресурси и намаляване на количествата и опасността за околната среда и човешкото здраве, произтичащи от образуваните отпадъци;

- йерархия на управлението на отпадъците – формулирана е с Рамковата директива за отпадъците на ЕС и със Закона за управление на отпадъците и описва приоритетния ред при управлението на отпадъците: предотвратяване на образуването на отпадъците; подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване, например за получаване на енергия; обезвреждане.

- принцип на превантивността – предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци;

- принцип на самостоятелност и близост при управление на отпадъците – Принципът на близостта изисква отпадъците да бъдат обезвреждани, колкото се може по-близо до мястото на тяхното образуване, но една община, дори една страна не може да има всички необходими съоръжения за окончателно оползотворяване на отпадъците;

- най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи – консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда ;

- „замърсителят плаща“ – това е ръководен принцип на европейско и международно равнище, причинителят и притежателят на отпадъци следва да ги управляват по начин, гарантиращ висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;

- „отговорност на производителя” – производителят на продукта има доминираща роля, която до голяма степен определя потенциала за образуване на отпадъците и характеристиките на последващото им управление, в тази връзка са необходими мерки, които да насърчават разработването, производството и пускането на пазара на продукти, подходящи за многократна употреба, технически издръжливи и след като са се превърнали в отпадъци са годни за целесъобразно и безопасно оползотворяване и за обезвреждане, съобразно опазването на околната среда;

- интегрирано управление на отпадъците – изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от законови, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели.

- Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им

ГЕОГРАФСКА, ДЕМОГРАФСКА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА.

Географска характеристика на територията Община Априлци

► Географско местоположение

Община Априлци е разположена в Централна Северна България върху северните склонове на Централна Стара планина и южните склонове на Предбалкана. Общината включва четири населени места – гр. Априлци (административен център), с. Велчево, с. Драшкова поляна, с. Скандало и граничи с общините Троян, Севлиево, Павел баня и Карлово. Площта на Община Априлци е 238 кв.км.

Област Ловеч – Община Априлци

Община Априлци е разположена в централна Северна България – в югоизточната част на Област Ловеч, Северозападен район. Тя е най-малка по големина (от общо 8 общини) според брой на населението и на шесто място според площта на територията в рамките на областта. Община Априлци граничи с Община Троян (от Област Ловеч), Община Севлиево (от Област Габрово) и Община Карлово (от Област Пловдив).

Общината попада в обхвата на Централна Стара планина (северните склонове на Троянско-Калоферския дял на Централна Стара Планина и южните склонове на Предбалкана), характеризираща се с предимно планински характер на релефа и развитие на долинната мрежа на протичащите през територията ѝ реки (Видимска, Острешка, Зла река и водосборните им басейни). Средната надморска височина на общината е 1031 м. Средната гъстота на населението на общината е 13.1 души/кв.км. (средно за областта 32.3 и за страната 64.9), а на населените места – 1.7 нас.места на 100 кв. км. За сравнение стойностите на показателя за областта, СЗР и страната са съответно 2.7, 3.4 и 4.8 нас.места/100 кв. км. Територията на общината (238256 дка) съставлява 5.77% от общата територия на областта (табл. 1). Обработваемата земя на човек от населението в общината е 21.2 дка, при средно за областта 23.6 дка и за страната 6.9 дка

► Релеф

Общината е разположена в котловина. Структурата на релефа е формирана от нагъване и издигане на палеозойски, мезозойски и старотерциерни седименти, запълващи линейноизтеглени геосинклинални понижения.

► Климат

Климатът е преходен, от умерено–континентален до планински, с хладна и дъждовна пролет, горещо лято, продължителна есен и мека зима. Средната годишна месечна температура е около 10-12 градуса.

През студеното полугодие, средните месечни стойности на относителната влажност на въздуха се движат в границите на 60-80%, а през топлото полугодие около 70-75 %. Валежите обикновено достигат средногодишна стойност до 1100-1200 мм/год., като максимумът им е през месец юни, а минимумът – през месец февруари. Снежната

покривка в ниската зона се задържа средно 75-80 дни, а във високата – надвишава 150-180 дни. Максималната снежна покривка е през март, като дебелината ѝ достига средно 40-60 см. а за надморска височина над 2000 м. – 150 до 200 см.

Преобладаващата посока на вятъра се определя от тенденцията в общия атмосферен пренос през съответния сезон. Характерни за общината са западен, северозападен и по-рядко южни и източни ветрове.

► **Водни ресурси**

През територията на Община Априлци минава р. Видима и нейните основни притоци – р. Острешка и р. Зла река, формирани от множество малки реки и потоци.

Река Видима разполовява територията на общ.Априлци. Тя е един от най-големите притоци на река Росица. Река Видима се образува от вливането на реките Лява Видима и река Пръскалска. Пръскалска река извира непосредствено под връх Юрушка грамада. В горното течение на реката се намира красивия водопад “Видимско пръскало”.

Река Лява Видима извира под връх Малкия Юмрук. В квартал Видима, реката Видима приема водите на своя ляв приток Стърна река. Тя започва като Семова река – извира под връх Жълтец и в местността “Козарката” приема името Стърна река, заради изместване на коритото си. При квартал Зла река, под х.“Зора” река Видима приема водите на своя най-голям приток Острешка река – тя извира в местността “Русалийски преслап”, като преминава през кварталите Острец и Ново село. В горната част на течението речното корито е каменливо, но в квартал Острец реката се разлива и коритото ѝ е покрито с речни наноси от чакъл и пясък. По-големи притоци на река Острешка са:

- Река Рибна – ляв приток, извира под връх Русалка и се влива в Острешка река при горния край на квартал Острец.

- Река Маришница – ляв приток, извира в местността “Цанко Дюстабанов” и се влива в Острешка река в квартал Ново село.

При махала Злиевци река Видима приема водите на своя ляв приток Зла река, която извира в местността Долни поленици.

Под с. Велчево река Видима приема водите от големия дол Липошница, който води началото си от територията на общ.Троян.

► **Почви**

Територията на която е разположена Община Априлци не се отличава с широко почвено разнообразие, въпреки големия диапазон на надморските височини, главно поради еднообразието на основните скали, върху които са се формирали почвите. Установено е наличието на следните почвени типове: сиви горски (с три почвени подтипа) и кафяви горски (с три почвени типа).

Административно – териториална характеристика на Община Априлци

Населените места в община Априлци, съгласно Единния класификатор на населените места в Р. България, са 4 бр., в т.ч. един град – центъра на общината – Априлци, селата са много малки (с население под 200 д.) – 3 бр. с. Велчево, с. Драшкова поляна, с. Скандалото. Големи села не са обособени поради особеностите на релефа на общината. Общинския център е съставен от 4 квартала – кв.Ново село, кв.Зла река, кв.Видима и кв.Острец.

Съгласно категоризацията град Априлци се определя като населено място от IV-ти функционален тип. Както в общинския център така и в останалите 3 населени места преобладава малоетажният тип жилищно застрояване – едно и двуфамилни къщи.

Социално – демографска характеристика на Общината

Населението на община Априлци по постоянен и настоящ адрес

Населението по постоянен и настоящ адрес община Априлци е както следва:

Таблица:

Населено място	Постоянен адрес - общо	Настоящ адрес - общо	Постоянен и настоящ адрес в същото НМ
Гр. Априлци	2503	2663	2198
С. Велчево	94	144	81
С. Драшкова поляна	52	94	42
С. Скандалото	37	65	28
Всичко за общината	2686	2966	2349

Източник: <http://www.grao.bg>

Някои от структурите на населението на Община Априлци са представени чрез анализ на данни от текущата демографска статистика на НСИ, а други са представени чрез данни от НСИ за 2020 година.

НАСЕЛЕНИЕ КЪМ 31.12.2020 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ, МЕСТОЖИВЕЕНЕ И ПОЛ (Брой)									
Области Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	6 916 548	3 349 715	3 566 833	5 043 186	2 416 899	2 626 287	1 873 362	932 816	940 546
Ловеч	122 490	59 580	62 910	75 680	36 533	39 147	46 810	23 047	23 763
Априлци	2 797	1 353	1 444	2 503	1 212	1 291	294	141	153

По население Априлци е малка община. Населението на община Априлци по данни на НСИ през 2020 г. възлиза на 2797 жители, което представлява 2,4% от населението на област Ловеч. Поданни на НСИ към 31.12.2020г. населението на общината е 2797 жители, като в града живеят 2503 души а в селата 294. Общината се нарежда на последно място по численост в областта. През последните 5 години, както и през предходните, се наблюдава трайна тенденция към намаляване броя на населението на община Априлци. Тази тенденция е характерна както за област Ловеч, така и за Северозападен статистически район. Раждаемостта в общината е твърде ниска, съпоставена с раждаемостта в областта и средно за страната. Естественят прираст е отрицателен, като във всички общини на Ловешка област. Ниската раждаемост и високата смъртност са свързани със застаряването на населението и съществуващите социални и икономически проблеми.

НАСЕЛЕНИЕ ПОД, ВЪВ И НАДТРУДОСПОБНА ВЪЗРАСТ* КЪМ 31.12.2020 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ

Общини Възрастови категории	Общо			В т.ч. в градовете		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Априлци	2 797	1 353	1 444	2 503	1 212	1 291
Под трудоспособна възраст	245	141	104	222	131	91

В трудоспособна възраст	1 405	750	655	1 295	686	609
Над трудоспособна възраст	1 147	462	685	986	395	591

Източник: НСИ

Гъстота на населението

Гъстотата на населението в общината е по-ниска в сравнение с тази в страната, в Северозападен район и в областта, но е по-висока от тази в общинския център. Средната гъстота на населението на общината е 13.1 души/кв.км. (средно за областта 32.3 и за страната 64.9), а на населените места – 1.7 нас.места на 100 кв. км. За сравнение стойностите на показателя за областта, СЗР и страната са съответно 2.7, 3.4 и 4.8 нас.места/100 кв. км. Общата площ на територията на община Априлци е 238,3 km², което представлява 5,8% от територията на област Ловеч, а площта на населените места и другите урбанизирани територии е около 8 км². Установената тенденция към намаляване на броя на населението в общината води до тенденция към намаляване и в гъстотата на населението.

Територията на общината (238256 дка) съставлява 5.77% от общата територия на областта. Обработваемата земя на човек от населението в общината е 21.2 дка, при средно за областта 23.6 дка и за страната 6.9 дка

Естествено движение на населението

За демографската жизненост на населените места съществено значение има естественото движение на населението. То е резултат от развитието на раждаемостта и смъртността на населението.

Характеристиката на естественото движение на населението на Община Априлци за периода 2010-2020 г. показва, че раждаемостта не би могла да компенсира повишената смъртност на населението. За анализирания период броят на родените лица в общината се движи в диапазона 14-26 д. годишно. Коефициентът на раждаемост (‰) през 2020 г. е 5.4‰ .

Броят на родените в разглеждания период естествено дава отражение и върху коефициента на раждаемост, който в отделните години от периода се движи в рамките от 4 до 8‰. Коефициентът на раждаемост в Община Априлци (5.4‰) е под средния за областта през 2020 г. (7.9‰). Тенденцията се запазва и през 2021г. година, като броят на родените е по-малък от този на починалите лица.

ЕСТЕСТВЕНО ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПРЕЗ 2020 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И ПОЛ

(Брой)

Области Общини	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	59 086	30 372	28 714	124 735	65 950	58 785	-65 649	-35 578	-30 071
Ловеч	982	482	500	2 754	1 441	1 313	-1 772	-959	-813
Априлци	19	10	9	86	42	44	-67	-32	-35

Естествен прираст на населението

Раждаемостта в общината се формира главно от родените деца в град Априлци. В селата, където фертилните контингенти са ограничени или почти липсва население във фертилна възраст, тя е нулева или с единични раждания. Раждаемостта като цяло не може да осигури добри възможности за стабилно естествено възпроизводство на населението, тъй като по-негативно е влиянието на смъртността.

Смъртността е другият основен показател за естественото възпроизводство на населението в Община Априлци. Аналогично на раждаемостта, която е в състояние на относително стационаране, смъртността също е с черти на стагнация с неголеми различия през отделните години на периода.

Анализът на статистическите данни показва, че за целия анализиран период в Община Априлци броят на умрелите лица възлиза на 60-90 души годишно. Този брой е доста по-висок от броя на ражданията. Основната причина за по-високия брой на случаите на умирация се дължи на влошената възрастова структура на населението (застаряваща), което в комбинация със средната продължителност на живот води до по-висока смъртност. Коефициентът на смъртност (брой умрели на 1000 д. от населението) е в диапазона 20-26‰, като през 2020 г. неговата стойност е 25.5‰. За периода относително по-ниска смъртност е регистрирана през 2013 г.

По населени места, случаите на умрели лица и съответно на коефициента на смъртност, варира през различните години на периода. Средногодишният коефициент на смъртността за общинския център – гр. Априлци е по-нисък от средния за общината.

Естественият прираст, като резултат от стойностите на раждаемостта и смъртността е отрицателен. Средногодишните стойности на този коефициент варират от -16‰ до -21‰, като през 2014 г. неговата стойност е -20.1‰. Най-малък отрицателен естествен прираст е регистриран през 2013 г. (15.7‰).

Посочените данни дават основание да се отбележи, че възможностите за естественото възпроизводство на населението в Община Априлци към момента са ограничени, т.е. липсват възможности за нарастване на броя на населението по естествен път. Тази констатация е валидна за всички населени места в общината, вкл. и за гр. Априлци. Неблагоприятните тенденции в естественото възпроизводство, които са характерни не само за анализирания 10 годишен период, а за по-дълъг ретроспективен времеви период, се отчитат и при разработване на отделните варианти на демографската прогноза.

Основни изводи и тенденции в демографското развитие

Демографското развитие на общината е подобно на повечето общини, разположени в селските и планински райони на страната.

Броят на населението на общината е с тенденция на намаление, но с по-нисък интензитет през последните години.

Очертаните тенденции в естественото движение на населението бележат възпроизводство с отрицателен естествен прираст (което е характерно и за областта, СЗР и страната, но с по-нисък интензитет).

Налице е намаление на най-репродуктивната възрастова група на родилните контингенти (15-34 г.) (обща тенденция за страната и областта).

Наблюдава се тенденция на постепенно застаряване на населението на общината и в по-голяма степен на селата (характерна и за областта и страната).

Възпроизводството на трудоспособното население е по-неблагоприятно от средното ниво за областта и страната – 100 лица излизаци от трудоспособна възраст се заместват от 40 д. (средно за областта – 59 д., за страната – 62 д.).

Броят на лицата с висше и средно образование нараства, а намалява този на лицата с ниско образование за периода между последните две преброявания (2001-2011 г.). Образователното равнище е по-високо в общинския център – гр. Априлци.

В етническата структура на населението основен етнос е българският, който обхваща 99% от населението според самоопределението му.

Икономически активно население

В категорията „икономически активно население“ попадат лицата във възрастовите групи над 15 години. В него се включват както заетите, така и безработните лица, т.е. работната сила в общината. Данните за 2020 г. показват, че при населението над 15 години (1405 д.), общият брой на икономически активното население в Община Априлци е 1323 д., а на икономически неактивното – 1455 д.

Основни изводи и тенденции на развитие на пазара на труда

Състоянието на пазара на труда е в пряка зависимост от социално-икономическото развитие на общината;

Наетите лица в общината за периода 2010-2020 г. намаляват;

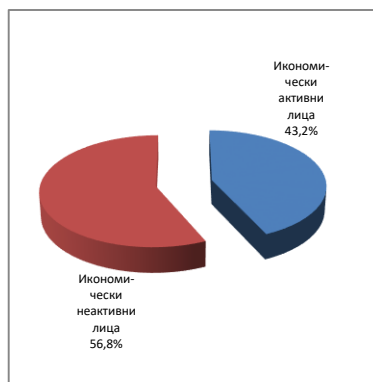
Регистрираната безработицата се характеризира с динамика, като най-голямо е нейното ниво през 2010 г. Равнището на безработица за общината е по-ниско от средното за областта и страната (2020 г.);

Прогнозните разчети за възрастовата структура на населението за Община Априлци се основават на хипотезата, че броят на населението в трите основни възрастови групи ще намалява, поради общото намаление на населението, но като относителен дял няма да настъпят съществени промени.

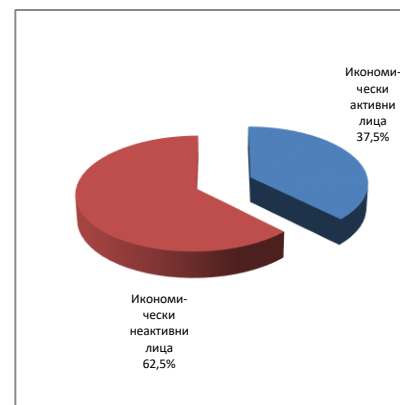
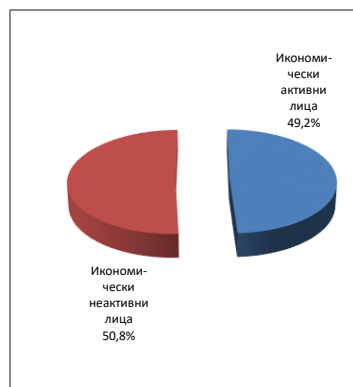
На територията на общината промишлеността е слабо развита. Има малки предприятия и то предимно в дървообработващата, керамичната и хранително-вкусовата промишленост и др.

Една от характерните за района дейности е туризма. Сезонният характер обуславя и заетостта в този отрасъл. Докато през зимния период се увеличава силно броят на освободените от този отрасъл, то през пролетно – летния сезон значително нараства броят на заетите в този отрасъл. Това води до повишаване на общия брой на регистрирани безработни през зимния период.

Икономически активните лица в общината са 1323 души. Коефициентът на икономическа активност за община Априлци е 67,2% (съотношение между икономически активните лица и населението на възраст от 15 до 64 г.) -Фиг.1. Половата структура на населението оказва голямо влияние от демографски аспект върху изменението на броя и дела на икономически активното население. **Фиг.2.**

Заети лица

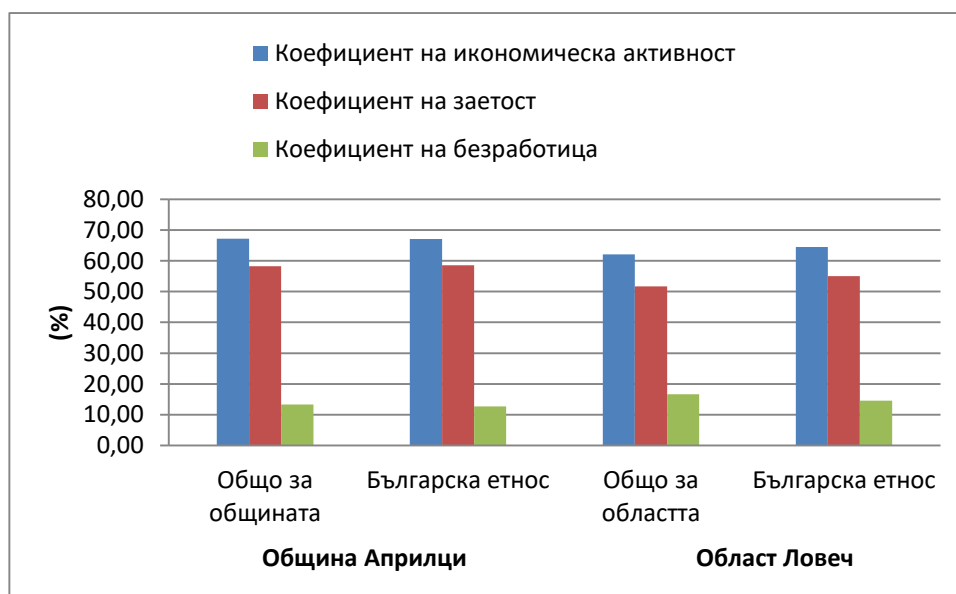
Разпределението на заетите лица в общината по сектори на икономиката през 2020 г. е следното: първичен сектор¹ – 5,8% от всички заети; вторичен сектор² – 44,1%; третичен сектор – 50,1%. През последните 5 години структурата на наетите лица по икономически сектори и дейности се изменя. Наблюдава се намаление на наетите лица в първичния сектор и в третичния сектор. Докато в първичния сектор то е символично (0,7 процентни пункта), в третичния сектор намалението е 4,4 процентни пункта.

В отраслите от първичния сектор по-добре развито е горското стопанство. Физикогеографските условия (преобладаващия планински характер на релефа) и структурата на поземлените ресурси, както и регулираната горскостопанска дейност, са фактори за развитието на горското стопанство.

Вторичният сектор, включващ отрасли от преработващата промишленост, е с многоотраслов характер. С определени традиции и със завоювани позиции на пазара са промишлени производства от отраслите „Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях, печатна дейност“, „Производство на изделия от каучук, пластмаси и други нематериални суровини“, „Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване“, „Производство на мебели, ремонт и инсталиране на машини и оборудване, производство, некласифицирано другаде“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива“.

Безработни лица

По данни на ДБТ - Троян броят на регистрираните безработни в общината е бил 63. В сравнение с равнищата на безработица за териториалните единици от по-високо йерархично ниво, община Априлци (11,7%) се намира на първо място (т.е. с най-ниско равнище на безработица). Средното равнище на безработица в областта е 16,7% - Фиг. 3.

В община Априлци относителният дял на наетите лица спрямо наетите в областта в периода 2010-2020 г. се движи в интервала 2,10-2,35%. С по-висок от средния относителен дял през всички години от петгодишния период се очертават секторите - „Селско, горско и рибно стопанство“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, „Строителство“ и

¹В първичния сектор се включват Селско, ловно и горско и рибно стопанство.

² Добивна промишленост; Преработваща промишленост; Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, газообразни горива и вода; Строителство.

„Хотелиерство и ресторантьорство”.

Друг показател за нивото на жизнения стандарт на населението е жилищната осигуреност. За община Априлци средният брой жилища на 1000 човека е далеч над средните стойности за страната и областта като постоянно нараства. Този факт се дължи по-скоро на демографския срив, а не толкова на интензивно строителство на нови жилища. Средният брой лица на едно жилище клони към 1 и е далеч под средните стойности за страната и областта.

Осигуреност на населението с жилища

По данни на НСИ към 2020 г. в Община Априлци са изградени 3498 жилища с 240.8 хил.кв.м полезна площ и 185.8 хил.кв.м жилищна площ. 79.4% (2778 бр.) от жилищата в общината са изградени в общинския център – град Априлци.

Полезна площ на жилищата към 31.12.2020 г. (кв.метри)

	Полезна площ				Полезна площ на човек от населението	Жилищна площ на човек от населението	Спомагателна площ на човек от населението	Средна полезна площ на едно жилище
	Общо	Жилищна	Спомагателна	Площ на кухни				
Общ.Априлци	240751	185772	35068	19911	77.3	59.7	11.3	68.8
В гр. Априлци	199706	152143	29351	18212	71.0	54.1	10.4	71.9
В селата	41045	33629	5717	1699	136.4	111.7	19.0	57.0

Източник: НСИ

На човек от населението в общината се пада 59.7 кв.м жилищна площ и 11.3 кв.м – спомагателна площ. От таблицата се вижда, че в град Априлци стойностите на показателите са по-ниски в сравнение с тези в селата, поради повисоките темпове на намаление на числеността на селското население. Жилищната площ на човек от населението в град Априлци е 54.1 кв.м, а в селата на общината – 111.7 кв.м; спомагателната площ в града на човек от населението е 10.4, докато за селата тя е 19.0 кв.м.

Средната полезната площ на едно жилище в общината е 68.8 кв.м.

По-голяма част от всички жилищни сгради в общината са двуетажни – 1785 бр. – 51.0% (при средно за Област Ловеч - 42.7%). Едноетажните жилищни сгради в общината са 47.5%. Триетажните жилищни сгради в общината са 1.2%, като 2/3 от тях са изградени в град Априлци. Четириетажните жилищни сгради са 9 бр., изградени в град Априлци.

Жилища към 31.12.2020 г. по етажност на сградите

	Жилища - общо	Етажност на сградите			
		едно-етажни	дву-етажни	три-етажни	четири-етажни
Брой					
Общ. Априлци	3498	1663	1785	41	9
В гр. Априлци	2778	1411	1331	27	9
В селата	720	252	454	14	0
Относителен дял - %					
Общ. Априлци	100.0	47.5	51.0	1.2	0.3
В гр. Априлци	100.0	50.8	47.9	1.0	0.3

	Жилища - общо	Етажност на сградите			
		едно- етажни	дву- етажни	три- етажни	четири- етажни
В селата	100.0	35.0	63.1	1.9	0.0

Източник: НСИ

Структура на жилищните сгради според конструкцията

По вида на конструкцията, жилищният фонд към 2020 г. е представен в четири обобщени категории – панели, стоманобетон, тухлени с бетонна плоча и тухлени с гредоред. Панелните жилища са 0.8% (28 бр.), изградени основно в град Априлци. Стоманобетонните са 2.3% (81 бр.). Категорията „тухлени с бетонна плоча“ имат дял 27.0% от всички жилищни сгради (с най-голям дял в град Априлци). Най-масовият вид са тухлените жилищни сгради с гредоред – 53.9%, като техният дял е по-висок в селата (67.5%), докато в град Априлци той е 50.3%. С друг вид конструкция са 16.0% от жилищните сгради в общината.

Жилища към 31.12.2020 г. по вид на конструкцията

	Жилища - общо	Панели	Стомано- бетон	Тухлени с бетонна плоча	Тухлени с гредоред	Други
Брой						
Общ. Априлци	3498	28	81	943	1884	562
В гр. Априлци	2778	21	75	774	1398	510
В селата	720	7	6	169	486	52
	Относителен дял - %					
Общ. Априлци	100.0	0.8	2.3	27.0	53.9	16.0
В гр. Априлци	100.0	0.8	2.7	27.9	50.3	18.3
В селата	100.0	1.0	0.8	23.5	67.5	7.2

Източник: НСИ

Повече от половината от жилищния фонд (жилища) е изграден в периода до 1960 г. (51.5%). Годишите от втората половина на 20 в. (1960-1990) са добавили втория по големина дял – 39.8%.

Възпроизводството на жилищата след началото на прехода (1990-2000 г.) е значително по-малко (4.6%) в сравнение с предходния период. След 2000 г., към фонда са добавени 4.1%.

За град Априлци е характерно, че до 1960 г. са изградени 48.5% от жилищата, през 1960-1990 г. – 42.5%, през последното десетилетие на миналия век (1990-2000 г.) са изградени 4.6% от жилищата в града и след 2000 г. – 4.4%.

В селата ситуацията е по-различна, т.е жилищният фонд е по-стар.

Около 2/3 (63.1,%) от жилищата са изградени до 1960 г., 29.4% са изградени в периода 1960-1990 г., 4.6% през 1990-2000 г. и 2.9% от жилищата в селата са изградени след 2000 г.

Наличен сграден фонд на община Априлци.

Наличният сграден фонд за общината е показана в таблицата по-долу

Таблица:

Клас / обекти	площ кв.м.
Жилищна сграда - еднофамилна	240446
Жилищна сграда - многофамилна	1839
Хотел	12136
Постройка на допълващото застрояване	3400

Друг вид сграда за обитаване	12092
Сграда за търговия	3650
Сграда за обществено хранене	2467
Сграда за битови услуги	1274
Сграда за детско заведение	309
Учебна сграда	5419
Здравно заведение	1589
Заведение за социални грижи	97
Сграда за културни и обществени дейности	1953
Спортна сграда база	418
Административна делова сграда	5127
Курортна туристическа сграда	15565
Сграда на транспорта	0
Сграда на съобщенията	488
Култова сграда	2042
Друг вид обществена сграда	719
Промишлена сграда	29888
Сграда за енергопроизводство	2521
Селскостопанска сграда	160829
Сграда за водоснабдяване и/или канализация	76
Сграда със специално предназначение	1004
Складова база склад	2840
Хангар депогараж	10929
Друг вид производствена складова инфраструктурна сграда	9402
Общо за общината	528519

Източник: ОУП Община Априлци

Параметрите на общината са следните:

Община Априлци е разположена на площ от 238000 декара. Структурата на територията е разпределена както следва:

- земеделски територии - 97025 дка
- горски територии - 125449 дка
- населени места и урбанизирани територии - 10468 дка
- водни течения и водни площи - 2267 дка
- територии за транспорт и инфраструктура - 3001 дка

Анализът на структурата показва разнообразния характер на територията на общината, като с най-голям дял са земите от горският и земеделският фонд.

Баланс на територията по населени места за основните видове терени:

гр. Априлци	бр. имоти	площ в дка
Селско стопанство	21570	101645,914
Горско стопанство	4730	93274,868
Населени места	4426	6227,218
Повърхностни води	100	1417,268
Транспорт	72	432,659
Общо:	30898	202997,927
с. Драшкова поляна	бр. имоти	площ в дка
Селско стопанство	1235	2363,498

Горско стопанство	531	2403,084
Населени места	300	430,040
Повърхностни води	8	75,194
Транспорт	21	53,456
Общо:	2095	5325,272

с. Велчево	бр. имоти	площ в дка
Селско стопанство	39051	0541,436
Горско стопанство	1401	7467,890
Населени места	602	494,642
Повърхностни води	16	346,152
Транспорт	9	58,754
Общо:	2095	8908,874

с. Скандалото	бр. имоти	площ в дка
Селско стопанство	1658	4893,523
Горско стопанство	703	4588,319
Населени места	510	802,722
Повърхностни води	14	276,041
Транспорт	3	31,383
Общо:	2888	10591,988

Икономическо развитие на общината. Стопански дейности.

Състояние и потенциал за развитие на промишлеността.

За развитието на индустрията на територията на общината има редица предпоставки. Основните сред тях са:

- Стратегическото местонахождение на общината;
- Сравнително добре изградената техническа инфраструктура;
- Благоприятните природо-климатични условия;
- Наличието на свободни човешки ресурси и суровини;
- Сравнително добри възможности за доставка на суровини и материали;
- Съществуващите традиции и др.

Стимули за повишаване на инвеститорския интерес са също така:

- Наличието на свободни терени и сгради, общинска собственост;
- Функционирането на митнически бюра в съседните на общината по-големи градове;
- Комплексни усилия на местната власт да подпомага развитието на малкия и среден бизнес.

Все по-голяма роля ще има цялостното представяне на фирмите: производствени площадки, мощности, човешки ресурс и др., с оглед по-нататъшно развитие и коопериране с български и чуждестранни фирми, за да се търсят възможности за разширяване на вътрешния и международния пазар с продукция, отговаряща на европейските стандарти.

Преходът към пазарна икономика на територията на общината доведе до ликвидирането на някои производства, до намаляване на производството при запазване на същия собственик до реституиране и намаляване производството, продажба, смяна на производствата и почти преустановяване на производството, продажба и закриване и др.

В резултат на извършените промени, индустрията в общината се реструктурира отраслово. Създадени са частни фирми, но в значително по-малки размери. В сегашните условия, сред по-развитите подотрасли на индустрията в общината са:

- производство на месо и месни изделия;
- производство на дървен материал и изделия от него;
- производство на пластмасови изделия;
- производство на скрепителни елементи и пружини;
- производство на металически касетки;
- производство на керамични изделия;
- производство на мляко и млечни продукти;
- производство на килими и килимени изделия;
- строителство, преди всичко на вили, къщи за почивка, туристически обекти и др.;
- традиционно за района производство на занаятчийските изделия.

Индустрията се развива преди всичко на базата на наличие на суровини, традиции и предприемчивост на малкия и средния бизнес. Някои от производителите са завоювали позиции на пазара, други срещат сериозни затруднения. Усвояването на съвременните принципи на пазарната икономика, произвеждането на висококачествена продукция, отговаряща на европейските стандарти, иновации и модернизацията на производството, повишаване качеството на работната сила, завоюване на позиции на вътрешния и международните пазари са важни фактори към повишаване конкурентоспособността на продукцията, съобразена с изискванията на ЕС. Частният сектор е структуроопределящ в развитие на индустрията.

В някои от индустриалните предприятия се наблюдава незадоволителна техникотехнологична база, което неминуемо се отразява негативно върху качеството на продукцията. От финансова гледна точка само част от индустриалните предприятия са проспериращи, другите се борят за оцеляване. Някои са се наложили на пазара, а други срещат значителни трудности, поради слаба конкурентоспособност. Основната част от предприятията са твърде далеч от стандартите свързани европеизацията и глобализацията. Управлението на фирмите понякога се основава на ентузиазма на собствениците и лични контакти, но не са редки случаите, когато липсват съвременни организационни форми на производство и труд, и ефективна система в областта на маркетинга и рекламата.

Като основни промишлени отрасли през последните 5 години се налагат:

- производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели);
- производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини;
- производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване;
- производство на мебели;
- производство, некласифицирано другаде;
- ремонт и инсталиране на машини и оборудване;
- производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива

Таблица 4. Отрасли в индустриалния сектор, в които община Априлци има съществена роля в област Ловеч през 2020 г.

Отрасли				Относителен дял спрямо област Ловеч (%)
---------	--	--	--	---

	Предприятия (бр.)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (бр.)	ДМА (хил. лв.)	Предприятия	Нетни приходи от продажби	Заети лица	ДМА
Общо за сектор "Промисленост"	32	16 670	299	9 698	4,1	1,8	2,0	1,6
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях(без мебели), печатна дейност	7	680	45	1 005	4,8	0,8	2,3	2,9
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	7	2 735	44	1 022	5,7	2,8	5,1	0,5
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	6	7 176	115	3 618	10,5	22,1	15,3	35,1
Производство на мебели, производство, неклассифицирано другаде, ремонт и инсталиране на машини и оборудване	4	122	9	465	2,2	0,1	0,3	0,4
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива	3	528	18	2 769	14,3	22,7	22,2	20,1

Строителството, разглеждано и оценявано като икономическа дейност, също изпитва последиците от реструктурирането на общинската икономика. Основните икономически параметри, които го характеризират, показват, че то се реализира основно на предприемачески принцип, като водещ е частният сектор. Броят на зетите в строителството на територията на общината към 2020 г. е 64 д. (6,2% зетите в областта). Като стопански субекти в сферата на строителството са регистрирани 13 фирми (6,5%). Размерът на нетните приходи от продажба е 1,4 млн. лв. и представлява 3,7% от приходите в областта. Единадесет процента и половина от ДМА в областта са собственост на фирми със седалище в община Априлци.

В сектора на услугите няма отрасъл с ясно подчертано и доминиращо значение. С известно предимство във вътрешнообщински аспект по отношение на броя на стопанските единици, броя на зетите лица и реализираните приходи от продажби е отрасъл „Операции с недвижими имоти,“. Съотнесени спрямо показателите на областно ниво обаче през 2011 г. преди тях се нареждат „Други услуги, неклассифицирани другаде“. Делът им на територията на областта е между 3 и 4%.

На регионално ниво, спрямо областта като значими отрасли през последните пет години от периода 2010-2020 г. в общината могат да се отличат: „Селско, горско и рибно стопанство“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, „Строителство“, Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Други дейности“. Към тях може да се добави „Транспорт, складиране и пощи“, който обаче бележи низходяща тенденция и през 2010 г. и 2020 г. коефициентът на локализация при него е под единица. „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ от друга страна се превръща в значим едва през последните две години от периода. На национално ниво значими са отраслите „Селско, горско и рибно стопанство“, „Преработваща промишленост“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, „Хотелиерство и ресторантьорство“, „Образование“ и „Други дейности“.

Състояние и потенциали за развитие на земеделието и горското стопанство

Селското стопанство е изключително важен отрасъл на българската икономика, който през последните години формира положително външнотърговско салдо. За периода на членство на България в ЕС износът на селскостопански стоки отбелязва стабилен темп на нарастване. Селското стопанство изпълнява основни функции, заложи в европейската секторна политика - осигуряване на продоволствена сигурност на населението (жизнеспособно производство на храни), поддържане на заетост и постигане на балансирано териториално развитие. Различията в природо-климатичните условия, почвите и релефа на територията на област Ловеч определят различната структура на селското стопанство в отделните общини. Относителният дял на използваната земеделска площ (ИЗП) е сравнително нисък, поради планинския и полупланински релеф, който заема около 2/3 от общата площ на областта. Въпреки този факт, през 2010 г. община Априлци попада в групата на общините с високо равнище (над 4 дка.) на използване на земеделската площ (ИЗП) на човек от населението с 6,41 дка., макар по дял на ИЗП (9,28%) в общата територия на общината да попада в групата на общините с нисък дял (под 15%). Селскостопанското производство в областта се осъществява от земеделски производители - арендатори, наематели, кооперации и ползватели на земеделска земя, регистрирани по Наредба №3/29.01.1999 год. за създаване и поддържане на Регистър на земеделските производители. Според делът на стопанствата в общината (0,15%) в стопанствата за България, община Априлци се отнася в групата на общините със среден дял (0,10-0,40%). Отрасловата структура на селското стопанство в общината включва предимно следните отрасли и подотрасли: комбинирани растително-животновъдни частни стопанства; отглеждане на дребен рогат добитък; отглеждане на едър рогат добитък, отглеждане на кокошки носачки, пилета и др.

Растениевъдство

Преходът към пазарна икономика на територията на общината беше свързан с: превръщането на основната част от ливадите от обработваема земя (в т.ч. до най-отдалечените махали) в пустееща (доближаваща вече територията на населените места в регулация); превръщането на немалка част от трайни насаждения от обработваеми (засаждане, окопаване, торене, защита от заболявания, прибиране на значителна реколта и др.) в изоставени (неокопани, ненаторени, без растителна защита, заболели, съхнещи, обрасли, неокастри, неокосени около тях и т.н.); ликвидирането на огромни масиви засети от бившото ТКЗС (АПК) с малини и касис; продажба, а в следствие и изоставянето или пълното ликвидиране на сушилните за сливи; разпродажба на селскостопанската техника; намаляване на произвежданата продукция; намаляване на средните добиви и др.

Поради планинския характер на релефа в община Априлци не се засаждат площи с основни земеделски култури – пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед. В условията на пазарна икономика се създадоха някои нови трайни насаждения, само от няколко арендатори на земя и частни земеделски стопани. Част от ново засажените трайни насаждения с малини в следствие са изкоренени, а други са изоставени, твърде малко са останали плододаващи насаждения. Положителна тенденция, е само, че все повече частни собственици се стремят да засаждат нови дръвчета, да обработват, макар и на ограничени размери трайни насаждения. В резултат на извършените промени, растениевъдство в общината е реструктурирано от предишната организация на кооперативни предприятия (ТКЗС и АПК) в частни собственици.

Един от значителните проблеми, който се породи в условията на прехода, е че заети в растениевъдството почти няма (има само сезонна работа за прибиране предимно на малини и др.). Занимават се с растениевъдство частни стопани, предимно като допълваща дейност с цел производство продукция за собствени нужди, а не за пазара. Поради почти пълната ликвидация на подотрасъл "Растениевъдство", част от работната сила се пренасочи в други отрасли. Някои останаха без работа,

други се пенсионираха. Твърде малко са лицата, които имат възможност за доходи от работна заплата от растениевъдството.

Другият основен проблем е опазването на растениевъдната продукция от унищожаване от диви животни: картофа – от глиганите; трайните насаждения – от сърни, елени и др. Ограждането на големи масиви е твърде скъпо. Поради ограничените финансови възможности, то или не се осъществява или се прави в повечето случаи примитивно и то на ограничени участъци.

В общия размер на обработваемата земя в общината се включват:

- трайни насаждения, предимно сливи, ябълки, малини, арония и др.;
- ливади за производство на сено;
- ниви – в ограничени размери засети основно с картоф, царевица и др., преди

всичко за домашно ползване и т.н.

На територията на общината не функционират земеделски кооперации, които да обработват земеделските земи. Само няколко арендатори обработват незначително количество от общия размер на земеделската земя.

За общината традиционно е създаването и използването на продукцията от трайните насаждения. След възстановяването на земята на собствениците, голяма част от трайните насаждения са почти изоставени по отношение на тяхната обработка – торене, окопаване, растителна защита, кастрене и др. Сравнително добре се обработват незначителна част от трайните насаждения. Някои собственици проявяват интерес само по отношение прибиране на реколтата. Голяма част от трайните насаждения са заболели и постепенно съхнат. Това се явява един много съществен проблем за общината, тъй като в перспектива, ако сега съществуващите трайни насаждения изсъхнат, а няма засети нови на тези терени, същите ще се превърнат в пустеещи земи. През последните няколко години някои стопански субекти и физически лица проявяват интерес към създаване на нови трайни насаждения: малини, сливи, арония, орехи, смесени овощни градини и др. Като резултат се наблюдават както успехи, така и отказване от намеренията. Основни причини за изоставянето им е скъпо струващата обработка и поддържане, сравнителни ниските приходи от получаваната продукция, кражбите на посадъчен материал, необходимостта от ограждения, унищожаването или повреждането на насажденията и продукцията от дивеч и домашни селскостопански животни и др. Липсата на хладилни бази за замразяване на плодовете също така създава проблеми пред производителите преди всичко на малини. Зеленчуковите култури се отглеждат в частния сектор основно за домашно ползване.

Други широко разпространени култури са сливи и ябълки, а останали овощни видове се отглеждат ограничено. Интересна е тенденцията да се възстановяват стари плододаващи овощни градини, предимно сливови, поради възможността да се получат допълнителни агроекологични плащания. Възможностите, предоставяни по линия на Общата селскостопанска политика на ЕС, имат важна роля за развитието на отрасъла, в това число и директните плащания от ДФ „Земеделие”.

Животновъдство

В условията на пазарна икономика се създадоха някои животновъдни ферми. Едната от тях има за цел да затвори цикъла за производство на месо и месни произведения. Няколко частни собственици отглеждат предимно овце - за производство и продажба на агнета и мляко, крави – за производство на телета и мляко. Твърде малък е броят на заетите в животновъдството. Основната част от занимаващите се с животновъдство са самонаети или извършват тази дейност като допълнителна за домашни нужди.

В резултат на извършените промени, животновъдството е реструктурирано от предишната организация на кооперативни предприятия в частни фирми или лични стопанства, но в значително по-малки размери.

Един от съществените проблеми, които се породиха в условията на преход към пазарна икономика, е че броят на заетите в животновъдството многократно намаля. Нито новите животновъдни частни фирми, нито пренасочването в други отрасли позволи да се достигне предишното равнище на заетост. Това доведе до безработица, намаляване възможностите за получаване на доходи от работна заплата от животновъдството и др.

Развитието на животновъдството е предпоставка за развитие на месопреработвателната и млекопреработвателната промишленост. Животновъдството е свързано с отглеждането най-вече на овце и кози, крави и др. и с пасищния ресурс, приготвянето на сено и пр. На територията на общината има значителни по размер пасища и земеделски площи за производство на сено. С най-голяма територия са високопланинските пасища. На тях има възможност да пашуват голямо количество селскостопански животни – предимно овце и крави. Във връзка с намаляването на броя на животните, намаленото пашуване върху тяхната територия се отразява негативно върху тревната растителност.

Резерв за допълнителна заетост и доходи има при развитие на пчеларството. Най-съществен е делът на отглежданите овце в общината спрямо овцете в областта. В община Априлци се отглеждат 9,01% от всички овце и 9,29% от овцете майки. Останалите видове са с незначителни дялове, като най-нисък е дялът на отглежданите свине. В общината се отглеждат само 0,28% от отглежданите в областта свине.

В обхвата на община Априлци няма действащо млекопреработвателно предприятие. Сирене се произвежда в няколко общи мандри, организирани сезонно от частни стопани на местата, където пашуват групово частните овце и се използва за домашни нужди от собствениците на животните. Овцете, от които се получава мляко са на частни стопани. Производството е сезонно. Сирене и кисело мляко се произвеждат и в домашни условия за лични нужди.

Отглежданите в момента животни са разпръснати основно в дребни смесени частни стопанства. Само няколко са лицата, които отглеждат сравнително по-голямо количество овце или крави. Наблюдава се тенденция за намаляване броя на селскостопанските животни. Произвежданата продукция (мляко, месо, домашни животни за продажба) е предимно за задоволяване на лични нужди.

Само няколко птицевъди отглеждат сравнително по-големи количества пилета за продажба. Поради високите цени на фуражите и лекарствата някои от тях се отказват. Проявява се определен интерес към подотраслите зайцевъдство и пчеларство. Наблюдава се трайна тенденция към намаляване на поголовието и отглеждането на домашните животни главно със самозадоволителен характер. Сравнително ниските изкупни цени и скъпата издръжка на животните не позволява на фермерите да разширяват дейността си и да печелят достатъчно, което от своя страна ги принуждава в отделни случаи да намаляват броя на стопанисваните животни и дори да ликвидират цели стада. Биволи в общината не се отглеждат, въпреки ценните вкусови и диетични качества на млякото. Една от причините е трудността за отглеждането им по единично и ниската цена на млякото. По отношение на производството на мляко определен стимул има допълнителното финансиране на неговото производство. Държавен фонд “Земеделие” дава на регистрираните селскостопански производители субсидия на литър предадено и фактурирано качествено мляко.

Горско стопанство

В общината горските територии обхващат около половината от територията ѝ. Горите са едно от изключително важните богатства и ресурс на общината. Те имат важно стопанско значение за дърводобивната промишленост, за дървопреработвателната и мебелната промишленост; за производство на билки, гъби, диворастящи плодове и др. Те оказват съществено влияние за чистотата на въздуха,

което е богатство и предимство на общината, за наличието на друго богатство на общината – водата, достатъчна в количествено отношение и качествена като питейна вода. Гората е среда за местообитаване на голямо по количество и разнообразни по видове диви животни. Това от своя страна е ресурс за осъществяване на лов. Развитието на ловния туризъм на територията на общината, особено на чуждестранния ловен туризъм носи значителни финансови приходи. Едно от много ценните качества на горите е тяхното екологично и рекреационно въздействие. Гората е подходящо място за развитие на различни форми и видове туризъм. Наличието на значителни по площ горски масиви е предпоставка за възникване на големи горски пожари. Терените са трудно достъпни за хора и техника и от там идва и големия размер на щетите. Горските територии се стопанисват от ДЛС „Русалка“ – гр. Априлци, Дирекция на НП „Централен Балкан“ и Община Априлци.

Бъдещото развитие на дърводобива, дървообработващата и мебелна промишленост освен от лесоустройствените планове ще зависи от физическите и юридическите лица, на които е възстановена собствеността на горите. При дърводобива в сегашните условия възникват редица проблеми: незаконна сеч; на мястото на голата сеч, не винаги се провежда залесяване; прокарването на временни горски пътища и преминаването по тях на тежкотоварни трактори увеличава ерозията на горските почви и др. Извозването на добитата дървесина с тежкотоварна техника също така води до някои негативни последици като разрушаване на пътищата преминаващи през земеделските земи, горските пътища, местните пътища и др.

Сред основните отрасли развити на територията на общината свързани и горите са: дърводобив; производство на греди, дъски и др.; производството на конструкции и детайли за строителството; разкрояване, рендосване и др. на дървени материали; производство на мебели; производство на столове и седалки; услуги свързани с дърводобива и др.

Малко над половината от горските територии към 31.12.2021 г. е държавна собственост, 23% от горите са частни, а общински – малко над 8%. Около процент са собственост на юридически лица.

Съобразно функциите им 74% от горските територии на общината са причислени към групата “Гори и земи с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции”. Към групата “Рекреационни гори и земи” са включени 7% от горските територии, а към защитните – 19%. Защитените територии по „Натура 2000” са 3568 ха, от които залесени са 3551 ха. Най-голяма част от защитените територии заема Националният парк “Централен Балкан”.

Лесоустройствените проекти на ловното стопанство осигуряват добри предпоставки за стопанисване и ползване на горските територии. Основните насоки на организация на горските територии в общината, предвидени в лесоустройствените проекти, са съобразени с поставената цел по групи гори и земи съобразно функциите им.

В горите и земите с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции организацията на стопанисването е насочена преди всичко към разширеното възпроизводство на главния продукт – дървесината. Проектирани са подходящи залесявания, реконструкция на насажденията, сечи и други мероприятия, изцяло съобразени с екологичните условия на района. Направлението на стопанисването в защитните и рекреационните гори и земи има за цел непрекъснато подобряване и увеличаване на особените им функции. Така в защитните гори (противоерозионни и мелиоративни) основната цел е запазване на съществуващата растителност и почвата, както и ограничаване на ерозионните процеси, чрез подходящи мероприятия, запазване на инженерните съоръжения и подобряване на ландшафта около тях. В курортните гори, лесопарковете и зелената зона е дадено предимство на техните здравно-украшни функции и създаване на подходящи условия за краткотраен отдих на населението.

Състояние и потенциал за развитие на промишлеността.

За развитието на индустрията на територията на общината има редица предпоставки. Основните сред тях са:

- Стратегическото местонахождение на общината;
- Сравнително добре изградената техническа инфраструктура;
- Благоприятните природо-климатични условия;
- Наличието на свободни човешки ресурси и суровини;
- Сравнително добри възможности за доставка на суровини и материали;
- съществуващите традиции и др. Стимули за повишаване на инвеститорския интерес са също така:
 - Наличието на свободни терени и сгради, общинска собственост;
 - Функционирането на митнически бюра в съседните на общината по-големи градове;
 - Комплексни усилия на местната власт да подпомага развитието на малкия и среден бизнес.

Все по-голяма роля ще има цялостното представяне на фирмите: производствени площадки, мощности, човешки ресурс и др., с оглед по-нататъшно развитие и коопериране с български и чуждестранни фирми, за да се търсят възможности за разширяване на вътрешния и международния пазар с продукцията, отговаряща на европейските стандарти.

Преходът към пазарна икономика на територията на общината доведе до ликвидирането на някои производства, до намаляване на производството при запазване на същия собственик до реституиране и намаляване производството, продажба, смяна на производства и почти преустановяване на производството, продажба и закриване и др.

В резултат на извършените промени, индустрията в общината се реструктурира отраслово. Създадени са частни фирми, но в значително по-малки размери. В сегашните условия, сред по-развитите подотрасли на индустрията в общината са:

- производство на месо и месни изделия;
- производство на дървен материал и изделия от него;
- производство на пластмасови изделия;
- производство на скрепителни елементи и пружини;
- производство на керамични изделия;
- производство на мляко и млечни продукти;
- строителство, преди всичко на вили, къщи за почивка, туристически обекти и др.;
- традиционно за района производство на занаятчийските изделия.

Индустрията се развива преди всичко на базата на наличие на суровини, традиции и предприемчивост на малкия и средния бизнес. Някои от производителите са завоювали позиции на пазара, други срещат сериозни затруднения. Усвояването на съвременните принципи на пазарната икономика, произвеждането на висококачествена продукция, отговаряща на европейските стандарти, иновации и модернизацията на производството, повишаване качеството на работната сила, завоюване на позиции на вътрешния и международните пазари са важни фактори към повишаване конкурентоспособността на продукцията, съобразена с изискванията на ЕС. Частният сектор е структуроопределящ в развитие на индустрията.

В някои от индустриалните предприятия се наблюдава незадоволителна техникотехнологична база, което неминуемо се отразява негативно върху качеството на продукцията. От финансова гледна точка само част от индустриалните предприятия са проспериращи, другите се борят за оцеляване. Някои са се наложили на пазара, а други срещат значителни трудности, поради слаба конкурентоспособност. Основната част от предприятията са твърде далеч от стандартите свързани европеизацията и глобализацията. Управлението на фирмите понякога се основава на ентузиазма на собствениците и лични контакти, но не са редки случаите, когато липсват съвременни

организационни форми на производство и труд, и ефективна система в областта на маркетинга и рекламата.

Като основни промишлени отрасли през последните 5 години се налагат:

- производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели);
- производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини;
- производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване;
- производство на мебели;
- производство, некласифицирано другаде;
- ремонт и инсталиране на машини и оборудване;
- производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива

Състояние и потенциали за развитие на туризма

Изключително красивата природа, близостта до Национален парк "Централен Балкан", наличието на значителна материално-техническа база и редица други фактори благоприятстват развитието на туризма в общината. Те определят и основните видове туризъм, които да се развиват в общината – ваканционен, културно – исторически, екологичен, здравен, селски, конгресен, ловен и др. Априлци все повече се утвърждава като изключително подходящо място за отдих, туризъм и бизнес.

В резултат на сътрудничеството и инициативността на бизнеса и неправителствените организации е факт разширяване и обновяване на легловата база, разширяване на предлаганите туристически продукти и услуги. С усилията на местните и централни власти е подобрен достъпът до туристическите обекти, извършени са необходимото обновяване на техническата инфраструктура и комуникациите.

Анализът на социално-икономическото развитие на общината показва, тенденция към значително нарастване на неговата роля за социално-икономическото стабилизиране и развитие на общината. По сравнение с годините преди прехода, поради значителния срив в селското стопанство и намаляване капацитета на индустрията, относителният дял на заетите и приходите от туризма в общата икономическа структура на общината нараства. Неговото настоящо развитие е свързано преди всичко с вътрешния туризъм. За в бъдеще важна роля се отделя на развитието на международния туризъм. Очакванията са в посока развитие както на вътрешния, така и на международния туризъм.

Туризмът е силно динамичен отрасъл. През последните няколко години в общината са създадени редица предпоставки, които в бъдеще ще окажат съществено въздействие върху развитието на туризма и превръщането му в приоритетен за местната икономика отрасъл. Увеличават се инициативите на общината, бизнеса и НПО за привличане на допълнителни инвестиции за разширяване на предлагането и търсенето на туристически продукти и т.н.

Община Априлци е една от водещите общини в Ловешка област по отношение на по-нататъшното туристическо развитие. Съществуването на Национален парк "Централен Балкан" е силно предизвикателство за търсенето на нов поглед към природната среда и развитието на туризма. В плана за управление на парка са включени програми, ориентирани към развитието на екологичен туризъм, а не само забранителни и други разпоредби.

Една от характерните и отличителни особености на общината е, че на нейната територия активно се строят вили и къщи за почивка от сравнително заможни лица с постоянно местоживееене в други общини, главно от по-големите населени места или с полоша околна среда. Това променя облика на Априлци, контингента на временно

присъстващите, разширява рекламата за общината, довежда до нови контакти, създава нова бизнес среда, привлича туристи и др.

Услуги и търговия

Над 50 са функциониращите фирми с предмет на дейност търговия и заведения за хранене и развлечения. Това са предимно магазините на Районната потребителна кооперация, десетки еднолични търговци, част от които наемат персонал, малки семейни фирми с по един и по двама работника, които в редица случаи те са от домакинството. Търговските обекти се намират в помещения на Районната потребителна кооперация, в собствени жилищни сгради, помещения под наем, отделни търговски постройки и др. Те са позиционирани в центровете на кварталите на града и селата, в някои от махалите и на други места. Заведенията за хранене и развлечения са разположени предимно в местата за настаняване, помещения на Районната потребителна кооперация, на Общината, частни помещения и др.

Сред основните отрасли и подотрасли в областта на търговията са:

- Търговия на дребно в не специализирани магазини предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия;
- Ресторанти;
- Кафенета;
- Барове и подобни заведения;
- Дискотеки;
- Търговия на дребно и едро със строителни материали и санитарно оборудване;
- Търговия на дребно в специализирани магазини с железария, бои, плоско стъкло, огледала и др.;
- Търговия на дребно в не специализирани магазини предимно с хляб, хлебни изделия, захар и сладкарски изделия;
- Търговия на едро и дребно със зърно, семена и фуражи;
- Търговия на едро и дребно с течни и газообразни горива и техните производствени продукти;
- Търговия на дребно с автомобилни горива и смазочни материали;
- Търговия на дребно в специализирани магазини с фармацевтични стоки;
- Търговия на дребно в специализирани магазини с книги, вестници и книжарски стоки;
- Търговия на дребно в специализиран магазини с алкохол и други напитки;
- Търговия на дребно в не специализирани магазини с разнообразни стоки;
- Търговия на дребно с употребявани стоки в магазини;
- Търговия на дребно в специализирани магазини със строителни и отоплителни материали;
- Търговия на дребно с плодове и зеленчуци;
- Търговия на дребно с месо и месни продукти;
- Друга търговия на едро и дребно;
- Неделен пазар;
- Други услуги на населението;

Селско стопанство

Общият размер на земеделските територии възлиза на 109 444,371 дка. от общата територия на общината.

В таблицата е даден баланс по видове територии по предназначение в община Априлци.

Баланс по видове територии по предназначение в община Априлци.

№	Вид на територия по предназначение	гр. Априлци Площ в дка	с.Велчево Площ в дка	с.Скандалото Площ в дка	с.Драшкова поляна Площ в дка	Общо Площ в дка
1.	За нуждите на селското стопанство	101645,914	0541,436	4893,523	2363,498	109444,371
2.	За нуждите на горското стопанство	93274,868	7467,890	4588,319	2403,084	107734,161
3.	Населени места	6227,218	494,642	802,722	430,040	7954,622
4.	Водни течения и водни площи	1417,268	346,152	276,041	75,194	1888,743
5.	За нуждите на транспорта	432,659	58,754	31,383	53,456	576,252

Относителният дял на използваната земеделска площ (ИЗП) се обуславя от планинския и полупланински релеф, който заема около 2/3 от общата площ на общината. Въпреки този факт, през 2020 г. община Априлци попада в групата на общините с високо равнище (над 4 дка.) на използване на земеделската площ (ИЗП) на човек от населението с 6,41 дка., макар по дял на ИЗП (9,28%) в общата територия на общината да попада в групата на общините с нисък дял (под 15%). Отрасловата структура на селското стопанство в общината включва предимно следните отрасли и подотрасли: комбинирани растително-животновъдни частни стопанства; отглеждане на дребен рогат добитък; отглеждане на едър рогат добитък и др. Според делът на стопанствата община Априлци се отнася в групата на общините със среден дял (0,10-0,40%).

Поради характера на релефа преобладават гори, мери и пасища. Това предполага приоритетно развитие на животновъдство и някои видове трайни насаждения.

Липсата на средства и сравнително бедните почви не дават възможност традиционното растениевъдство да се развива ефективно. Условието са подходящи за развитие на трайни насаждения.

► Растениевъдство

Поради планинския характер на релефа в община Априлци не се засаждат площи с основни земеделски култури – пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед. В условията на пазарна икономика се създадоханякой нови площи с трайни насаждения, само от няколко арендатори на земя и частни земеделски стопани.

В общия размер на обработваемата земя в общината се включват:

- трайни насаждения, предимно сливи, ябълки, малини, арония и др.;
- ливади за производство на сено;
- ниви – в ограничени размери засети основно с картоф, царевица и др., преди всичко за домашно ползване и т.н.

На територията на общината не функционират земеделски кооперации, които да обработват земеделските земи. Само няколко арендатори обработват незначително количество от общия размер на земеделската земя.

► Животновъдство

Животновъдството е свързано с отглеждането най-вече на овце, кози, крави и др. и с пасищния ресурс, приготвянето на сено и пр. На територията на общината има значителни по размер пасища и земеделски площи за производство на сено. С най-голяма територия са високопланинските пасища. На тях има възможност да пашуват голямо количество селскостопански животни – предимно овце и крави. Във връзка с намаляването броя на животните, намаленото пашуване върху тяхната територия се отразява негативно върху тревната растителност.

Резерв за допълнителна заетост и доходи има при развитие на пчеларството.

Най-съществен е делът на отглежданите овце в общината спрямо овцете в областта. В община Априлци се отглеждат 9,01% от всички овце и 9,29% от овцете майки. Останалите видове са с незначителни за областта дялове, като най-нисък е дела на отглежданите свине. В общината се отглеждат само 0,28% от отглежданите в областта свине.

Отглежданите в момента животни са разпръснати основно в дребни смесени

частни стопанства. Само няколко са лицата, които отглеждат сравнително по-голямо количество овце или крави. Наблюдава се тенденция за намаляване броя на селскостопанските животни. Произвежданата продукция (мляко, месо, домашни животни за продан) е предимно за задоволяване на лични нужди.

Само няколко птицевъди отглеждат сравнително по-големи количества пилета за продажба. Проявява се определен интерес към подотраслите зайцевъдство и пчеларство.

► Горско стопанство

В общината горският фонд обхваща около половината от територията ѝ. Горите са едно от изключително важните богатства и ресурс на общината.

Малко над половината от горския фонд е държавна собственост, 23% от горите са частни, а общински – малко над 8%. Около 14% са временно стопанисваните от общината, със статут на съществуваща собственост преди възстановяване. Около половин процент са собственост на юридически лица.

Фиг. 4: Разпределение на горите по форма на собственост

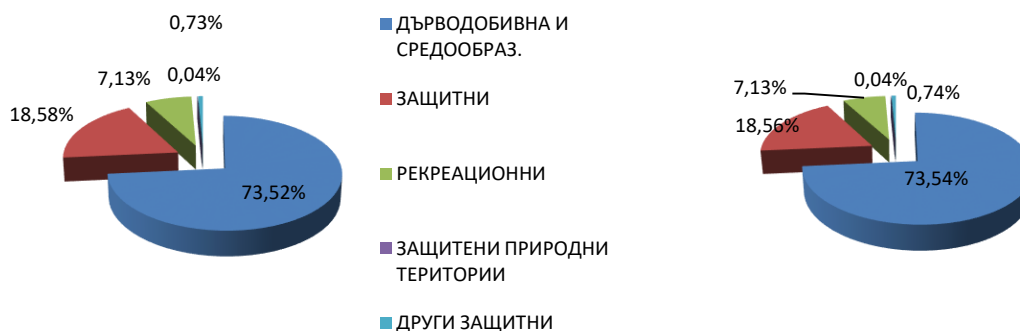

4.1 ОБЩА ПЛОЩ

4.2 ЗАЛЕСЕНА ПЛОЩ

Общият запас на дървесина в горските територии е 2 415 837 m³. На фиг. 2 е представено разпределението на горите в горските територии на общината по групи гори по функции.

Фиг.5: Разпределение на горите по функции

5.1 ОБЩА ПЛОЩ

5.2 ЗАЛЕСЕНА ПЛОЩ

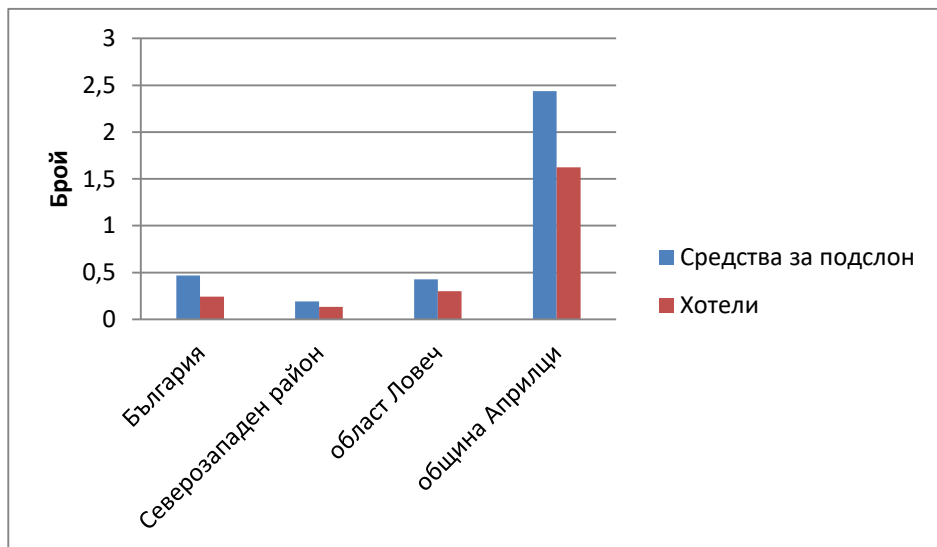
Съобразно функциите им 74% от горските територии на общината са причислени към групата “Гори и земи с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции”. Към групата “Рекреационни гори и земи” са включени 7% от горските територии, а към защитните – 19%. Защитените зони по „Натура 2000” са 3568 ха, от които залесени са 3551 ха. Най-голяма част от защитените територии заема Националният парк “Централен Балкан”.

Лесоустройствените проекти на ловното стопанство и общината осигуряват добри предпоставки за стопанисване и ползване на горския фонд. Основните насоки на организация на горското стопанство в общината, предвидени в лесоустройствените проекти, са съобразени с поставената цел по групи гори и земи съобразно функциите им.

Туризъм

Природноклиматичните условия благоприятстват развитието на туризма в община Априлци. Те определят и основните видове туризъм, които се развиват в региона – ваканционен, екологичен, здравен, селски, еко, ловен а напоследък и алтернативен туризъм.

През 2021 г. в общината функционират общо 115 места за настаняване, с леглова база 1282 легла. Реализираните са 31 775 нощувки. Средствата за подслон (хотели, хижи, други вилни селища, къмпинги) са 3, които разполагат със 48 стаи и 113 легла. Реализирани са 1398 нощувки, в т.ч. 60 от чужденци. Семейните Хотели са 8, които разполагат с 143 стаи и 251 легла. На територията на общината са категоризирани общо 40 заведения за хранене и развлечения с общ капацитет 1803 места. В абсолютен размер броят на туристическите обекти изглеждат твърде малко, но съпоставяйки ги с броя на населението в общината позволява възможността за сравнителен анализ на тези показатели с величините им за България, за Северозападния район и за област Ловеч. На фиг.6 са представени средствата за подслон и хотелите, които се падат на 1000 души от населението.

Фиг.6. Средства за подслон и хотели на 1000 души от населението

Инфраструктура

Техническата инфраструктура на Община Априлци обхваща материално – техническите мрежи и съоръжения на четири основни инженерни системи:

- транспортна;
- енергийна;
- водостопанска
- съобщителна

► Транспортна инфраструктура

На територията на общината са изградени пътища III клас от Републиканската пътна мрежа, общински пътища IV клас, местни пътища и пътища до земеделските земи.

На 30 км. от центъра на общината преминава главната транспортна артерия път Е – 772 /I – 4 София – Севлиево – В. Търново – Шумен/. Чрез него се осъществяват връзките на общината с основните транспортни коридори, които преминават през северна България. Важно значение за икономическото развитие на общината и за връзките с населените места в Северна и Южна България има второкласния път II – 35. Той формира транспортната ос север – юг, свързващ Северна и Южна България през Троянски проход. От центъра на гр. Априлци до този път разстоянието е 25 км.(до гр. Троян). Поради голямата надморска височина той е затворен през целия зимен сезон, а отдалечеността на другите проходи увеличава транспортните разходи. До тези основни пътни артерии, част от пътищата са от третокласната пътна мрежа на територията на общината. По тези участъци от пътя се осъществяват и транспортните връзки между общините Априлци – Троян, Априлци – Ловеч, Априлци – Севлиево.

Път III – 607 гр. Троян – гр. Априлци, представляващ път от третокласната пътна мрежа на територията на общината е в добро техническо състояние. Другият третокласен път на територията на общината е III – 607 гр. Априлци – гр. Калофер, участък гр. Априлци – хижа Тъжа. Този път има стратегическо значение и изключително важно значение за управлението на Национален парк “Централен Балкан”, развитието на туризма и на екологосъобразен поминък на населението.

На територията на общината няма ж. п. мрежа. Най-близката ж.п. гара е в гр. Троян и се намира от гр. Априлци на 25 км. Тази железопътна мрежа на територията на областта е представена от второстепенната ж.п. линия Левски – Ловеч – Троян която има известно стопанско значение за общината.

Най-близкото летище за гражданската авиация се намира в гр. София и е на разстояние 170 км. от общината.

► **Електроенергийна система**

Електроенергийната система на община Априлци е част от единната електроенергийна мрежа, както на Ловешка област, така и на страната. Общината се обслужва от електроразпределително дружество “ЧЕЗ Електро България” технически район Троян.

Електроснабдителната мрежа е развита, но е необходимо подобряване на техническото и състояние и кабелизация на мрежите НН. Годишната консумация на електричество е основно от населението и функциониращите предприятия на територията на общината.

Всички населени места на общината са електрифицирани. Уличното осветление се осъществява с енергоспестяващи лампи.

- Гъстотата на разпределителната мрежа е над средната за страната – т.е. добре развита и осигурява захранването на всички населени места.
- На територията на общината има един функциониращ ВЕЦ, четири МВЕЦ и девет фотоволтаични инсталации.

► **Водоснабдителна система**

През територията на общината преминават три основни външни водопровода. Един от тях е каптажа “Бъзов дял”, откъдето води началото си външния водопровод за кварталите на общината - Видима и Зла река, с. Скандалото и с. Велчево. От този водопровод се захранва и населено място (с. Гумощник) от съседна община (Троян). Другият външен водопровод започва от каптажа “Пенови дупки” и осигурява питейна вода за кварталите Острец и Ново село, като при необходимост водата може да се прехвърли като допълнително количество вода към другия водопровод. И двата водоизточника (“Бъзов дял” и “Пенови дупки”) се намират на територията на Национален парк “Централен Балкан”. След ВЕЦ “Видима” е изграден резервоар, от който води началото си външния водопровод за населени места от община Севлиево, т.е. част от

питейната вода на община Априлци служи за водоснабдяване и на друга община. Съществуват и няколко местни водопровода за водоснабдяване на някои махали. Само слабо населени и почти обезлюдени махали извън регулация нямат нито централно, нито местно водоснабдяване, а ползват водите от кладенци и извори.

На територията на общината е изградена вътрешна водопроводна мрежа. Количеството на подаваната вода е основно за населението, туристическите обекти, заведенията за хранене и развлечения, промишлеността, селското стопанство и др. отрасли. Качеството на водата отговаря по показатели на вода за питейно – битово водоснабдяване.

► Канализационна мрежа

В централната градска част на квартал „Център“ в гр.Априлци е изградена канализационна мрежа, която се състои от Гл.колектор I, Колектор 66, Колектор 67, Колектор 67а и Колектор 68а. Те събират отпадъчните води от централната градска част и ги отвеждат до ПСБОВ. Тръбите са полиетиленови гофрирани с обща дължина 1056 м. и диаметри $\Phi 400$ и $\Phi 1000$. Сградните канализационни отклонения са 34 бр.

С изключение на центъра на град Априлци, в общината няма изградена канализационна мрежа. Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Априлци като добро място за инвестиции и туризъм.

В повечето случаи към момента се използват септични и попивни ями. Дъждовната вода се оттича по асфалтовото покритие на пътищата и го руши. Като приоритет е необходимо да се изгради канализационна мрежа за битови води в град Априлци и околните села, като може да се проучи възможността за изграждане на общи пречиствателни станции , които да обслужват по няколко населени места в общината. Това ще доведе до непосредствено намаляне на замързяването на почвата и повърхностните водни басейни. Като дългосрочна перспектива трябва да си изградят отводнителни канали за дъждовни води. В общия устройствен план са отредени парцели за 4 площадки за изграждане на локални пречиствателни станции за отпадъчни води.

С ОУП са предложени са примерни трасета за главни канализационни колектори. Целта е при бъдещо изграждане на съответните ЛПСОВ да бъде обхванато максимално населението на общината. Наличието на отредени парцели за няколко площадки ще даде възможност в бъдеще, да бъде разработен проект, в който да бъде обследвана възможността за една централизирана или няколко локални пречиствателни станции. Поради изключително големите за мащабите на общината финансови средства, необходими за изграждането им, се търси външно финансиране.

Възможно е поетапно решаване на този въпрос, чрез изграждане на локална канализация и малки пречиствателни съоръжения. В хода на времето, могат да възникнат и други решения свързани с водоснабдяването и канализацията на общината.

► Съобщителна инфраструктура

На територията на общината има изградена съобщителна мрежа. Част от нея е амортизирана. С оглед нейното подобряване е необходимо изграждането на оптичната кабелна мрежа.

Общината е покрита с радиотелевизионен сигнал от РРТС вр. Ботев. Поради пресечения терен остават махали, които не могат да приемат сигнал от

вр. Ботев и затова е изградена ретранслаторна телевизионна станция на местността "Свинова поляна".

Почти на цялата територия на общината има покритие със сигнал на мобилните телеоператори.

Интернет доставици в общината са два - „Виваком” АД и ЕТ „Тамара Стоянова Стоева” – гр. Априлци.

Екологична характеристика

Състояние и качество на атмосферния въздух

Съгласно дефиницията "Качество на атмосферния въздух" е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух в приземния слой, а именно: суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали - кадмий, никел и живак и арсен. Нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и измерените концентрации за отделните показатели се определят като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия за определено време.

За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – "Въздух". По класификация (съгласно Приложение №1 към чл.10, ал.3 и 4 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) пунктовете за мониторинг са:

1. Транспортно – ориентирани (Т) пунктове за мониторинг са тези, при които броят на МПС, преминаващи в кръг с радиус 50 м, е не по-малък от 2500 превозни средства на денонощие.
2. Промислено – ориентирани (П) пунктове за мониторинг са тези, при които има преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.
3. Градски фонові пунктове за мониторинг (ГФ) са тези които са разположени в застроената част на град, които не отговарят на критериите по т.2.
4. Извънградски фонові пунктове за мониторинг (ИФ) са разположените на 3-10 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.
5. Регионални пунктове за мониторинг (Р) са разположените на 10-50 км от град, които не отговарят на критериите по т. 2 и 3.
6. Отдалечени пунктове за мониторинг (О) са разположените на повече от 50 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.

Съгласно чл.30, ал.1 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух - Националният център по околна среда и устойчиво развитие, съгласувано с РИОСВ, изготвя списък на районите за оценка и управление на КАВ на територията на страната, който посочва разпределението на последните на:

1. райони, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определените допустими отклонения от тях (включително и районите, в които е налице превишаване на установените норми за съответните замърсители, в случаите, когато за последните не са определени допустими отклонения);

2. райони, в които нивата на един или няколко замърсители, за които не са установени допустими отклонения, превишават установените норми;

3. райони, в които нивата на един или няколко замърсители са между съответните горни и долни оценъчни прагове;

4. райони, в които нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове.

Националната система за мониторинг на околната среда извършва оценка на качеството на атмосферния въздух (КАВ) върху територията на страната, разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, утвърдени със Заповед № 969/21.12.2013 г. на министъра на околната среда и водите.

Дейността на Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух се регламентира със Заповед на Министъра на околната среда и водите № РД – 489/26.06.2019 г., в т.ч. брой, вид на пунктовете, контролирани атмосферни замърсители, методи и средства за измерване.

Община Априлци попада в “райони, в които нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове” и затова не фигурира в Заповед №РД-257/25.03.2022 г. на Министъра на МОСВ за утвърждаване на списък на районите (агломерациите) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух.

На територията, контролирана от РИОСВ – Плевен (области Плевен и Ловеч), са разположени 3 стационарни автоматични станции за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) и една Мобилната автоматична станция (МАС) на Регионална Лаборатория – Плевен, с обхват на дейност Район за оценка и управление на КАВ – Северен Дунавски:

- Автоматична станция Плевен (градски фондов/транспортно ориентиран пункт)
- Автоматична станция Никопол (градски фондов пункт)
- Автоматична станция Ловеч (градски фондов/транспортно ориентиран пункт)

Всички станции са оборудвани със стандартен набор метеорологични показатели (СНМП), в това число: посока и скорост на вятъра, температура, налягане и сила на слънчевото греене. Качеството на атмосферния въздух (КАВ) се оценява чрез анализ на получените от пунктовете за мониторинг данни и сравнение на измерените концентрации за контролираните замърсители с нормите за КАВ, установени с нормативни актове (национални и на ЕС). Анализът на данните показва, че към 31.12.2021 г. нивата на контролираните основни показатели за качеството на атмосферния въздух, с изключение на показател ФПЧ10, са под установените норми за опазване на човешкото здраве. През 2016г. не е регистрирано нито едно превишение на нормите за показатели: серен диоксид, азотен диоксид, въглероден оксид, бензен, озон.

В структурата на промишлеността на община Априлци не влизат основни производства на металургията, тежката химическа промишленост и тежкото машиностроене, които по принцип предполагат високи нива на замърсяването на атмосферния въздух.

На територията на Община Априлци няма големи промишлени предприятия, които да емитират големи количества атмосферни замърсители. Има предимно малки промишлени предприятия, специализирани в дървообработване, производство на мебели и дограма, керамика, килими и килимени изделия, прясно месо и др.

На територията на общината няма регистрирани:

- големи горивни инсталации по смисъла на Директива 2001/80/ЕС и Наредба № 10/2003 г.към ЗЧАВ;
- обекти с разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове, съгласно Директива 2003/87/ЕС;
- обекти с издадени комплексни разрешителни по чл.117 от Закона за опазване на околната среда.

Контролирани от РИОСВ Плевен неподвижни източници на емисии в атмосферния въздух на територията на община Априлци са:

Предприятие	Дейност	Контролирани източници на емисии	Контролирани показатели	Установени превишения/ несъответствия
Нанкови и син ООД	Производство на мебели с.Велчево	Бояджийска камера	ЛОС	Не
Балдим – Федерн ООД гр.Априлци	Производство на пружини, гр.Априлци	Аспирация	Прах	Не
Екофер (бивш Агротел - 2000 ООД) гр.Априлци	Предприятие за месопреработка и млекопреработка гр.Априлци	Хладилни инсталации	ОРВ и ФПГ	Не
Сима – Я.Михов ЕТ, гр.Априлци	Производство на пластмасови опаковки, гр.Априлци	Чилърни инсталации	ОРВ и ФПГ	Не
Априлци Холидейз	Хотелски комплекс гр.Априлци	Климатична инсталация	ОРВ и ФПГ	Не

Източник : Регионална инспекция по околната среда и водите Плевен, м.10.2021г.

В контролираните обекти не са установени превишения/несъответствия по контролираните показатели.

Няма замервания за повърхностно натоварване на открити площи.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства (МПС), качеството на използваните горива, състоянието на част от улиците и пътищата. Общината предвижда мерки за опазване качеството на атмосферния въздух, чрез намаляване на емисиите от фини прахови частици включващи възстановяване, ремонт и изкърпване на улици и модернизация на инфраструктурата с цел намаляване на вредните емисиите и прах в атмосферата.

Замърсяването от строителството е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината .

Основни причини за есенно-зимното замърсяване на въздуха в града е липсата на възможност за отопление с алтернативни на традиционните твърди и течни горива, както и по-голямата продължителност на отоплителния сезон в планинските райони.

Община Априлци ще предприеме действия за повишаване на общественото съзнание и информирание на населението за алтернативните източници на отопление и за такива които отделят по – малко вредни емисии в атмосферния въздух, такива са например горивата с по-ниско пепелно и сярно съдържание, газовите горива в т.ч. природен газ, екобрикети и т. н. В Плана за интегрирано развитие на Община Априлци за периода 2021 - 2028г. са заложили за изпълнение мерки за повишаване на енергийната ефективност, чрез прилагане и използване на ВЕИ.

Състояние на Водите

Районът, в който попада Община Априлци е сравнително богат на водни ресурси. Билото на Стара планина се явява главна водоразделна линия на Черноморския и Беломорския водосборни басейни. Дълбокият карст регулира подземното подхранване на реките, а обширните стари гори допринасят съществено за водозадържането. Реките, извиращи високо от склоновете, са стръмни и с голям воден отток. На много места те падат от високи скални прагове и образуват красиви водопади. Водите като цяло са с много добри питейни качества.

Валежите обикновено достигат средногодишна стойност до 1100-1200 мм/год., като максимумът им е през месец юни, а минимумът – през месец февруари. Снежната покривка в ниската зона се задържа средно 75-80 дни, а във високата – надвишава 150-180 дни. Максималната снежна покривка е през март, като дебелината ѝ достига средно 40-60 см. а за надморска височина над 2000м. – 150 до 200см. Снежните запаси, които се формират в границите на Община Априлци са най-важния ресурс на чиста питейна вода за населението на общината.

Местообитанията на водоемите с течащи води, включително растителността по бреговете им са с висока консервационна значимост и уязвимост. Тъй като основната заплаха за тях е замърсяването им, всички съществуващи източници на замърсяване с отпадни води и общи битови отпадъци от съоръженията и сградите трябва да бъдат обект на мониторинг и подобряване.

През територията на Община Априлци минава р. Видима и нейните основни притоци – р. Острешка и р. Зла река, формирани от множество малки реки и потоци.

На територията на Община Априлци има четири геотермални извора.

Оценка на съществуващото положение:

1. Поради липса на канализационна мрежа в Общината е невъзможен контролът и анализът на качеството и количеството на битовите отпадни води. В момента се търсят начини за финансиране от различни фондове и оперативни програми от национален и международен мащаб за поетапно изграждане на канализационна мрежа.

2. Предприятия, развиващи производствена дейност съгласно нормативната уредба са задължени да имат пречиствателни съоръжения.

Фирмите, които имат изградени локални пречиствателни съоръжения на територията на Община Априлци са:

- “Свежо пране” ЕООД
- “Екофер” ЕООД
- “ Росина” ООД

Със Заповед № РД 280/09.09.2003г. на Директора на РИОСВ гр.Плевен е спряна производствената дейност на “Плод” АД (мандра) намираща се в гр.Априлци, поради неизградени пречиствателни съоръжения.

Туристическите обекти, за които разполагаме с информация, че имат изградени локални пречиствателни съоръжения на територията на Община Априлци са:

- семеен хотел “Сватовете”
- почивен комплекс “Видима”

Изводи:

- Съществуващата водоснабдителна мрежа е остаряла и се нуждае от подмяна и реконструкция.
- Амортизираната водопреносна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаване на нейните качества.
- Канализационна мрежа не е изградена, използват се преди всичко изгребни септични ями.
- Пречиствателните съоръжения за отпадъчните води са недостатъчни, което е причина за неконтролното изпускане на замърсени води в реките и причинява замърсявания на околната среда.

Реализиран е проект ”Канализационна мрежа и локално пречиствателно съоръжение за отпадни битово фекални води на централната градска част на кв.Център, гр.Априлци”.

В централната градска част на квартал „Център“ в гр.Априлци е изградена канализационна мрежа, която се състои от Гл.колектор I, Колектор 6б, Колектор 67, Колектор 67а и Колектор 68а. Те събират отпадъчните води от централната

градска част и ги отвеждаот до ПСБОВ. Тръбите са полиетиленови гофрирани с обща дължина 1056 м. и диаметри $\Phi 400$ и $\Phi 1000$. Сградните канализационни отклонения са 34 бр.

Пречиствателното съоръжение е модулно: за механично и биологично пречистване на битово – фекални води от 180 ЕЖ. Работи на аеробно-биологичен принцип на пречистване, тип "биоротор" (ПСБОВ- пречиствателно съоръжение за битови отпадни води). Разположено е в кв. Центъра, гр. Априлци, поз.имот № 52218.530.527; въведено в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-СЗР-87/30.12.2010г. издадено от РДНСК-Северозападен район.

Оразмерителни параметри на ЛПСБОВ:

$Q_{\text{ср.дн.}}=21,10 \text{ m}^3/\text{d}=0,24 \text{ l/s}$

$Q_{\text{max.h.}}=3,10 \text{ m}^3/\text{h}=0,86 \text{ l/s}$

Неразтворени вещества: $10,40 \text{ kg/d} = 492,9 \text{ mg/l}$

$\text{БПК}_5=8,64 \text{ kg/d} = 409,5 \text{ mg/l}$

Общ азот = $1,28 \text{ kg/d} = 60,7 \text{ mg/l}$

Общ фосфор = $0,53 \text{ kg/d} = 25,0 \text{ mg/l}$

Пределно допустими концентрации на основните замърсители в пречистените отпадъчни води, преди заустването във водоприемника:

Активна реакция $\text{pH} = 6-8.5$;

Неразтворени вещества = 35 мг/л ;

$\text{БПК}_5 = 25 \text{ мг/л}$;

$\text{ХПК} = 125 \text{ мг/л}$.

Представените протоколи от изпитване на Акредитирана лаборатория СЖС България ЕООД за ПСБОВ гр.Априлци, (със заявител ВиК АД Ловеч) за периода м.07.2011-м.02.2022 г. не показват превишения по наблюдаваните параметри.

Към настоящият момент общината предприема действия за разрешаване на проблемите, търсейки възможности за финансиране от различни източници от национален и международен мащаб.

С ОУП са предложени са примерни трасета за главни канализационни колектори. Целта е при бъдещо изграждане на съответните ЛПСОВ да бъде обхванато максимално населението на общината. Наличието на отредени парцели за няколко площадки ще даде възможност в бъдеще, да бъде разработен проект, в който да бъде обследвана възможността за една централизирана или няколко локални пречиствателни станции.

Има изработена схема към Подробния Устроитвен План - План за регулация и застрояване на гр.Априлци за изграждане на канализационна мрежа и локални пречиствателни съоръжения за кв.Зла река и кв.Острец.

Състояние на почвите

Почвите са един от основните елементи на природната среда и основно средство за производство на селскостопанска продукция. Връщането на обработваемата земя на собствениците до голяма степен урегулира използването на изкуствени торове и пестециди. Високите цени на препаратите и все повече използването на органични торове ще доведе до постепенно нормализиране на почвения състав. По-голяма част от селскостопанските производители вече търсят информация как, с какви количества и кога да торят земята си, за да запазят нейните качества и да повишат добивите от екологично чиста продукция.

В Община Априлци е реализиран успешно проект "Минимизиране на биоразградимите отпадъци чрез въвеждане на фамилно компостиране чрез компостиране в специални съдове – компостери, финансиран със средства от ПУДООС, в рамките на който са доставени пластмасови контейнери (компостери) 100 броя БИО 400 и 100 броя БИО 600. При реализацията на проекта бяха предоставени компостери на 185 домакинства, 4 броя семейни хотели и 11 места

за настаняване. Участници в проекта използват компостерите и вече произвеждат компост с добри характеристики, който използват в личните си стопанства (за наторяване на дворовете, дървестната растителност и саксийните растения).

Директното използване на компоста в личното стопанство подобрява влагосъдържанието, водопропускливостта и съдържанието на хумус в почвата, повишава почвеното плодородие, предотвратява замърсяването на почвата с вредни микроорганизми и плевели, което допринася за подобряване на условията за развитие на отглежданите растения, характерни за нашия край – картоф, сливи, арония, малини и др. **Компостирането** е метод, при който органичните отпадъци от селското стопанство, бита (оборска тор, листа, нарязана слама, стебла, кухненски отпадъци, хартия, утайка от кафе и др.) се подлагат на биологично разграждане при контролирани условия.

Да компостираш означава целенасочено да създадеш условия за по-бързо естествено преработване на растителни и други биологично разградими отпадъци до превръщането им в ценно вещество, което обогатява почвата.

На територията на общината няма данни за нарушени почви в количества които да заслужават внимание.

Водната и ветрова ерозия са естествените природни явления които влияят пряко върху състоянието на почвения слой. Факта, че в общината няма наличие на големи обезлесени терени което създава и предпоставката действието на ерозионните фактори да не е силно изразено.

Липсата на полезни изкопаеми и открити кариери за добив е другата причина в общината да няма нарушени терени в големи размери.

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

В настоящият раздел са представени ключовите факти и тенденции, идентифицирани в анализа на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците, както и произтичащите от тях изводи и препоръки. Изложението е изготвено съгласно Методическите указания за разработване на общинска програма за управление на отпадъците на МОСВ.

Основание и подход за изработване на Настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Априлци за периода 2021-2028 г. е изготвена на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 19 от 5 Март 2021 г.) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (приет с Решение №459/17.06.2021 г. на МС) и указания за разработване на регионални и общински програми, получени с писмо изх. №48-00-566/21.07.2021 година на МОСВ. Тя се изготвя и във връзка със следните основания:

- изтичане периода на действие на съществуващата Програма за опазване на околната среда, част от която е била и подпрограма за управление на дейностите по отпадъци на Община Априлци 2017-2020г.;
- промени в законодателството по управление на отпадъците – приет през м. юли 2021 г. нов, пети Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г., който заедно с отделните програми към него подпомагат централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните

специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

Съдържание на ПУО Априлци:

Предвид представения подход при разработването и приетият НПУО, ПУО Априлци има следната структура и съдържание:

Основен документ, който съдържа:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците;
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите);
- Цели и подцели;
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите;
- Координация с други планове и програми;
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчет и актуализация на ПУО Априлци;
- Приложения, в които са представени - Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците.

Географско покритие ПУО Априлци се отнася за цялата територията на община Априлци. Общинската програма е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. Определените мерки за достигане на целите на ПУО Априлци за периода 2021-2028 г. са съобразени с обстоятелството, че Община Априлци е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Троян, в което е включена и община Априлци и което управлява Регионалната система за управление на отпадъците Троян.

Изводи от Анализ на състоянието относно отпадъците Битови отпадъци

Анализът на съществуващото състояние по управление на отпадъците е направен въз основа на информация и данни за образуваните, съхранените, обезвредените и оползотворени количества отпадъци за периода 2010 -2021 година, от където могат да се дефинират следните изводи:

- Количеството на отчитаните битови отпадъци и нормата на натрупване за наблюдаваният период бележат постоянна устойчива тенденция и минимални отклонения;
- През 2016 г. от Община Априлци са направени четири сезонни изследвания за морфологичния състав на отпадъците. Изследванията са направени съгласно указанията, посочени в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., съгласно изискването на чл. 8, ал 3 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.
- С писмо с изх. № И-1304/2/23.10.2018г. Национално сдружение на общините в Република България ни информира, че през 2019г. по Договор с предмет „Определяне на морфологичния състав на отпадъците в България” в рамките на проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци от домакинствата”, финансиран по Българо-Швейцарска програма за сътрудничество, ще бъде извършен анализ и определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на всички общини в страната. Анализите ще обхващат четирите годишни сезона и ще бъдат завършени не по-късно от 31.10.2019г., като тяхната валидност ще е за периода 2019-2024г. През 2019г. ДЗЗД „ЕКО Морфология България“ изпълнител на договор № 12471/ 13.08.2018 за „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“ с възложител ПУДООС, извърши заложените по договора дейности.

- Получените резултати са използвани при разработването на настоящата програма, както и при направените прогнозни очаквания;
- За масово разпространените отпадъци няма достатъчно натрупани данни, от които да могат да се направят изводи за тенденциите на образуване, събиране и третиране;
- Съгласно чл. 16 от Директивата за отпадъците (№ 2008/98/ЕО) Страните-членки са задължени да предприемат необходимите мерки, за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от инсталации за обезвреждане, като се вземат предвид най – добрите налични техники, не изискващи прекомерни разходи. По силата на същата Директива – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани в една от най – близките подходящи инсталации, чрез най – подходящите методи и технологии, с оглед осигуряване високо равнище на защита на околната среда и общественото здраве.

В изпълнение на чл. 24, ал.1 и ал. 5 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), на 10.11.2010 г. е учредено - „Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Троян“, включващ общините Троян и Априлци.

Съгласно „Националният план за управление на отпадъците“ - Общините Троян и Априлци (включени в регионалното сдружение за управление на отпадъците, по смисъла на чл. 49 ал.9 от ЗУО) – следва да ползват общи съоръжения за третиране на отпадъците.

По силата на Административен договор за предоставяне безвъзмездна финансова помощ по Приоритетна ос „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС) Община Троян, като водеща, и Община Априлци, като партньор, изпълниха проект ИСУН BG16M1OP002-2.002-0005 „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ Общините Троян и Априлци“. В рамките на проекта са изградени инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци, включително съответната съпътстваща инфраструктура; доставено е необходимото оборудване и техника за инсталациите за компостиране; доставени и монтирани са всички съоръжения за постигане на целите на предварителното третиране на смесено събрани битови отпадъци. През 2021 година дейностите по проекта приключиха и изградената допълнителна инфраструктура е въведена в експлоатация, като от РДНСК – Ловеч е издадено Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-9/09.04.2021 г.

Общините Троян и Априлци са съсобственици на изградената по проекта инфраструктура, която се експлоатира от “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД - търговско дружество с ограничена отговорност с общинско участие на Общините Троян и Априлци в съотношение 90% и 10% от капитала на дружеството, при спазване на законодателството на държавните помощи при възлагане на услугите от общи икономически интерес. Системата от съоръжения и инсталации, осигуряваща екологосъобразно управление на отпадъците генерирани на територията на двете общини.

От месец юли 2021 г. Общините Троян и Априлци и “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД са подписали Договор за възлагане на Услуга от общ икономически интерес /УОИИ/ за срок от 12 месеца, влязъл в сила 10 календарни дни след подписването му.

Част от основните дейности, включени в обхвата на експлоатацията и стопанисването на “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД са:

1. Приемане на отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-401-00/19.07.2021 г. за дейности по третиране на отпадъци.

2. Приемане на биоразградими отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-400-00/19.07.2021 г. за дейности по събиране и транспортиране на отпадъци.

3. Сключване на договори с фирми - сключен договор с фирма "НАДЕЖ" ООД за закупуване на отпадъчен материал за рециклиране.

Чрез сепариране се очаква да се постигне намаляване количеството на депонираните отпадъци, което е заложено като изискване при дейността на оператора.

Капацитетът на инсталацията за предварително третиране е 25,2 тона на ден при 250 работни дни в годината, 3,6 тона на час при 8 часов работен ден или 6 300 тона на година.

В Инсталацията за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци ще се сепарират следните отпадъчни продукти: пластмаса-2 места: за PET и HDPE; хартия и картон-2 места; стъкло; нежелязосъдържащи метали (алуминий, мед и др.); текстил, гума, кожа и др. (RDF); друг вид пластмаса-найлони и др. Рециклируемите фракции, сепарирани от отпадъците, се балират и доставят до съответните оператори за последващо оползотворяване.

По време на процеса на сепарация, се извършва първично сортиране на отпадъците-отделяне на едри инертни материали, големи метални предмети, дървени парчета и дюшеци и други несвойствени отпадъци. Предвидени са следните контейнери: за строителни отпадъци, за едрогабаритни отпадъци, за опасни отпадъци.

След сепариране подситовата фракция се изнася с челен товарач в зона за стабилизиране, а след това се отправя към депото, където ще се използва за запръстяване като структуриращ материал. Останалите над решетката материали се надробяват със стационарен шредер.

Инсталацията за компостиране е с капацитет 2 200 тона/година или 7,05 тона/ден (1,01тон/час) при 312 работни дни в годината и 7 часов режим на работа. В нея ще се третират биоразградими отпадъци с код 200201. Обособени са 6 зони: приемна зона; зона за временно съхранение на приетите отпадъци; зона за смесване на материала за компостиране; зона за компостиране; зона за рафиниране; зона за складиране на готовият компост.

В резултат на тези дейности се цели постигане на резултати по отношение на:

- Спазване на приоритетния ред (йерархия) при управление на отпадъците, съгл. чл.6 ал.1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- Изпълнение на изискването на чл.24, ал.3 от Наредба №6/27.08.2013г., на депата да се приемат отпадъци, които задължително са преминали през процес на предварително третиране, като: сепариране, рециклиране, компостиране и др.;
- Постигане на целите по чл. 31 (1), от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) в сроковете за поетапно постигане определени в §15 от преходните и заключителни разпоредби на ЗУО;
- Намаляване на количествата отпадъци, оставащи за обезвреждане, съответно намаляване на вредното въздействие на депонираните отпадъци върху околната среда.

ПРОИЗВОДСТВЕНИ НЕОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

- За управлението на производствените отпадъци са отговорни съответните лица, при чиято дейност те се образуват и притежателите им, съгласно чл.7 и чл.8 от ЗУО.
- На Регионалното депо се приемат за депониране само производствени отпадъци, които са разрешени с Комплексното разрешително. Фирмите, които депонират производствени отпадъци на Регионалното депо, преди това трябва да извършат основно охарактеризиране на видовете производствени

отпадъци и процедурите, определени в част I на приложение 1 към Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013г.).

- Производствените неопасни отпадъци на територията на общината се генерират основно от хранително - вкусовата промишленост, дървопреработвателната промишленост, производството на метални изделия и производството на мебели. Съобразявайки се с икономическите структура на предприятията на територията на общината, големи генератори на производствени отпадъци не функционират към настоящия момент. Неопасните отпадъци, образувани от производствените предприятия се смесват с битовите отпадъци и се депонират на общинското депо.
- На територията на общината, големи генератори на производствени отпадъци не функционират към настоящия момент.

Строителни отпадъци

- В ИАОС данните за количествата строителни отпадъци за територията на община Априлци са недостатъчни за да се формулират коректни изводи.
- Към 2021 г. в община Априлци не функционира инфраструктура за оползотворяване на строителните отпадъци.

Опасни отпадъци

- Основният дял опасни отпадъци са такива, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания.
- Количествата генерирани отпадъци на територията на общината са малки.

Утайки от ПСОВ

- В община Априлци все още няма изградена ПСОВ за битови отпадни води.
- В централната градска част на кв. Център на гр. Априлци е изградена Канализационна мрежа и локално пречиствателно съоръжение за отпадни битови отпадъчни води, която чрез договор е дадена за експлоатация на „В и К „ АД – Ловеч.
- В съответствие с принципа „замърсителят плаща“, управлението на утайките от локалното пречиствателно съоръжение за битови отпадъчни води е задължение на лицата експлоатиращи съоръжението.

АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРОГРАМАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2022 г.
- Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно

депата за отпадъци.

- Има действаща Наредба за поддържане на чистотата, опазване на околната среда и управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Априлци, определяща реда и условията за изхвърлянето, събирането, в т.ч. разделното, превозването, обезвреждането и оползотворяването на битови, строителни и масово разпространени отпадъци, приета с решение № 294/28.11.2013 г. на ОБС - Априлци, изм. с Решение №588/29.08.2019г. на Общински съвет – Априлци, след последните промени на Закона за управление на отпадъците и поднормативните актове по прилагането му.

- Действащите нормативни актове на територията на община Априлци са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ.

- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

- В резултат на приетото законодателство в сектор „Отпадъци“ и на прилагането на национални инструменти ефективно въздействие за постигане на ключовите количествени цели и изисквания за екологосъобразно управление на отпадъците за предходния програмен период, се постигнаха добри резултати и значими успехи в разглежданата област и на местно ниво.

- През 2008 г. е изградена и въведена в експлоатация „Регионална система за управление на отпадъците - регион Троян, включваща общините Троян и Априлци“, част от която са:

- Регионално депото за неопасни отпадъци с обща площ 57,360 дка. Включващо клетка 1 и клетка 2 с капацитет 252 760 т., клетка 3 с капацитет 171 030 т., находящо се в землището на гр. Троян, на 1 км в северозападна посока от града. Оператор на депото е Общинско предприятие „КОМУНАЛНИ УСЛУГИ - ТРОЯН“, съгласно Решение № 549/25.11.2010 г. на Общински съвет – Троян. На депото се извършва обезвреждане на неопасни отпадъци от населените места в общините Троян и Априлци. Площадката се усвоява поетапно, като за тази цел е разделена на 3 клетки. Към 2022 г. се експлоатират клетки № 1 и № 2. Технологиите на депониране включва: разтоварване; разстилане с уплътняване; запръстяване; оросяване с инфилтрирани води (ИВ). Сметовозните коли разтоварват отпадъците в определения за деня работен участък на клетката. След разтоварването на отпадъците се пристъпва към разстилането и уплътняването им на пластове до достигане височина на работния слой от 1,80 м., след което се полага промеждутъчен слой пръст от 0,20 см. Като част от технологията на депониране на ТБО е и овлажняването им с инфилтрирани води, постъпващи от помпената станция на ретензионен басейн. Овлажняването става чрез местене на гофриран маркуч върху отпадъците извън дневния работен участък, за да не се затруднява работата на сметовозните коли и разстилащата и уплътняваща техника. Успоредно с експлоатацията на депото се изграждат газовите кладенци и свързващата шахта за всяка клетка. На всеки хоризонт се създават депа за запръстяващия слой.

Клетка 1 има работен обем 56 172 м³ и заема площ 16,7 дка. Експлоатира се от 2002 г.

Клетка 2 има работен обем 145 400 м³ и заема площ 23,8 дка. Експлоатира се от 2006 г.

Клетка 3 има работен обем 167 000 м³ и заема площ 16,5 дка. Въведена е в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-30/23.08.2022 г., като част

от етапно строителство, съгласно **Разрешение за строеж № 139/19.10.2017 г. за „Изграждане на трета клетка на Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Троян и Априлци“ – етапно строителство:**

Етап I – Изграждане на оградаща дига на клетки 1 и 2, с подетапи: Етап I.1. Изграждане на част от оградаща дига и прилежащите дренажни жили, Етап I.2. Окончателно доизграждане на оградащата дига и прилежащите дренажни жили

Етап II – Изграждане на клетка 3

Етап III – Рекултивация на клетки 1 и 2

Изработването на цитирания инвестиционен проект беше продиктувано от предстоящото изчерпване в началото на 2018 г. на капацитета на клетка 1 и клетка 2. През 2018 г. беше изграден Етап I.1, а през 2019 г. Етап I.2. С цялостното реализиране на Етап I се увеличи капацитета на клетка 1 и частично на клетка 2 и се удължи експлоатацията им, през което време се изгради клетка 3. Оградащата дига обединява клетка 1 и западната част на клетка 2, спрямо преминаващия над депото електропровод. Общата площ на обединените клетки е 12 000 м².

Участъкът от клетка 2, под електропровода и източно от него (с изчерпан капацитет в началото на 2018 г.), ще се рекултивира заедно с клетка 3, което не е предмет на цитираното разрешение за строеж.

През настоящия програмен период **възниква необходимостта от своевременна рекултивация на обединените клетки 1 и западната част на клетка 2, с обем на депонираните отпадъци около $V_{\text{депонирани}} = 180\,000\text{ м}^3$, площ на рекултивираното тяло на отпадъците $F_{\text{рекултивирано}} = 12\,000\text{ м}^2$ – техническа и биологична.**

Техническата рекултивация се състои от изграждане на горен изолиращ екран и изграждане на рекултивиращ слой.

Горният изолиращ екран се изгражда с цел повърхностно запечатване на клетките с преустановена експлоатация. С горния изолиращ екран се осигурява: защита от проникването на повърхностни води в отпадъчното тяло на депото; опазване на атмосферния въздух и повърхностните води от замърсяване от отпадъчното тяло; удовлетворяване на изискванията за рекултивация на нарушени терени и удовлетворяване на условията за използване на рекултивирания повърхностен слой на депото след приключване на неговата експлоатация.

Горният изолиращ екран е с обща дебелина 0,80 m и включва следните пластове в посока от долу нагоре:

- геотекстил с разделителна функция – 200 гр/м²;
- газов площен дренаж (фракция 16÷32 мм) с дебелина h=0,30 м;
- геотекстил с разделителна функция – 200 гр/м²;
- пласт земни почви с дебелина в уплътнено състояние h=0,50 м

Рекултивиращият слой се изгражда с оглед осигуряването на нормални условия за растеж и развитие на бъдещата растителност, както и за защита на запечатващия пласт от замръзване и биоинстракция. Рекултивиращият слой е с обща дебелина 0,70 м и включва следните пластове:

- пласт пръст с дебелина в уплътнено състояние h=0,50 м;
- растителна почва (хумус) с дебелина h=0,2 м

Успоредно с изграждането на техническата рекултивация се изграждат и

газовите кладенци. Предвидена е отводнителна канавка за повърхности води по ограждащата дига.

След полагане на рекултивираният слой пръст и хумус е предвидена биологична рекултивация – два етапа:

- затревяване с тревни смеси и/или залесяване с видове подходящи за региона;
- отгледни мероприятия

Общините от регионалното сдружение за управление на отпадъците Троян и Априлци не разполагат с необходимия финансов ресурс за рекултивация на обединените клетка 1 и западната част на клетка 2, с оглед на което възнамеряват да кандидатстват за финансиране по планираната мярка за рекултивация на депа по приоритет „Отпадъци“ на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г.

• По силата на Административен договор за предоставяне безвъзмездна финансова помощ по Приоритетна ос „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС) Община Троян, като водеща, и Община Априлци, като партньор, изпълниха проект ИСУН BG16M1OP002-2.002-0005 „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ Общините Троян и Априлци“. В рамките на проекта са изградени инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци, включително съответната съпътстваща инфраструктура; доставено е необходимото оборудване и техника за инсталациите за компостиране; доставени и монтирани са всички съоръжения за постигане на целите на предварителното третиране на смесено събрани битови отпадъци. През 2021 година дейностите по проекта приключиха и изградената допълнителна инфраструктура е въведена в експлоатация, като от РДНСК – Ловеч е издадено Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-9/09.04.2021 г.

Общините Троян и Априлци са съсобственици на изградената по проекта инфраструктура, която се експлоатира от “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД - търговско дружество с ограничена отговорност с общинско участие на Общините Троян и Априлци в съотношение 90% и 10% от капитала на дружеството, при спазване на законодателството на държавните помощи при възлагане на услугите от общи икономически интерес. Системата от съоръжения и инсталации, осигуряваща екологосъобразно управление на отпадъците генерирани на територията на двете общини.

От месец юли 2021 г. Общините Троян и Априлци и “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД са подписали Договор за възлагане на Услуга от общ икономически интерес /УОИИ/ за срок от 12 месеца, влязъл в сила 10 календарни дни след подписването му. В началото на месец август 2022г. е подписан нов договор за срок от 12 (дванадесет) месеца и влиза в сила от 10.08.2022 г.

Част от основните дейности, включени в обхвата на експлоатацията и стопанисването на “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД са:

1. Приемане на отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-401-00/19.07.2021 г. за дейности по третиране на отпадъци.
2. Приемане на биоразградими отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-400-00/19.07.2021 г. за дейности по събиране и транспортиране на отпадъци.
3. Сключване на договори с фирми - сключен договор с фирма “НАДЕЖ” ООД за закупуване на отпадъчен материал за рециклиране.

Чрез сепариране се очаква да се постигне намаляване количеството на депонираните отпадъци, което е заложено като изискване при дейността на оператора.

Капацитетът на инсталацията за предварително третиране е 25,2 тона на ден при 250 работни дни в годината, 3,6 тона на час при 8 часов работен ден или 6 300 тона на година. Инсталацията се състои от следните компоненти:

- Входяща зона / склад за необработен отпадък;
- Приемен пит;
- Лентови транспортъори (конвейери);
- Машина за отваряне на торбички;
- Барабанно сито;
- Магнитен сепаратор;
- Зона за предварително сортиране;
- Зона за ръчно сортиране;
- Клетки / контейнери за сортирани отпадъци;
- Балираща машина;
- Изходяща зона / склад за сортиран (балиран) отпадък.

Описание на технологичния процес:

-Претегляне и приемане на покритата площадка на смесените битови отпадъци;

-Първично ръчно сортиране – отделяне на едрогабаритни инертни отпадъци за утилизация;

-Първично ръчно сортиране – отделяне на дървесни и биоразградими отпадъци, средирането им и използване за производство на ПКП;

-Подаване на смесения битов отпадък в захранващия пит посредством челен товарач;

-Разкъсване и отваряне на торбички;

-Разделяне по едрина/пресяване през стационарно сито 80 мм, при което се отделят като подситова фракция основно хранителни отпадъци;

-Ръчно сортиране на едрата фракция от пресяването за отделяне на рециклируемите хартия/ картон, пластмаса, стъкло и метал и др. с 8 работни места;

В Инсталацията за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци се сепарират следните отпадъчни продукти: пластмаса-2 места: за PET и HDPE; хартия и картон-2 места; стъкло; нежелязосъдържащи метали (алуминий, мед и др.); текстил, гума, кожа и др. (RDF); друг вид пластмаса-найлони и др. Рециклируемите фракции, сепарирани от отпадъците, се балират и доставят до съответните оператори за последващо оползотворяване.

По време на процеса на сепарация, се извършва първично сортиране на отпадъците-отделяне на едри инертни материали, големи метални предмети, дървени парчета и дюшеци и други несвойствени отпадъци. Предвидени са следните контейнери: за строителни отпадъци, за едрогабаритни отпадъци, за опасни отпадъци .

Разделените материали ще се пускат в специално оформени отвори в пода на кондиционираната кабина, и ще се събират в контейнери, разположени под отворите.

-Магнитна сепарация на потока след ръчното сортиране;

-Съхранение в контейнери на разделените отпадъци;

-Аеробно компостиране на ситния преминал през стационарното сито поток – представляващ преимуществено хранителни отпадъци заедно с отделения и средиран ЕГО - биоразградим поток – за получаване на подобен на компост продукт (ПКП);

-Пресяване на мобилно сито 50 mm за отделяне на продукт ПКП;

-Балиране на хартията и пластмасата;

-Разделяне на остатъчния отпадък след ръчното сортиране на сито 150 mm;

- Шредирание на остатъчния едър отпадък;
- Стабилизиране на ситния остатъчния отпадък в тунел с механизирано обръщане за аериране с челен товарач;
- Обединяване на шредирания, стабилизирания остатъчен отпадък и отпадъка от производството на ПКП и депонирането му.

След сепарирание подситовата фракция се изнася с челен товарач в зона за стабилизиране, а след това се отправя към депото, където се използва за запръстяване като структуриращ материал. Останалите над решетката материали се надробяват със стационарен шредер.

Захранването на инсталацията и отделните ѝ части да се осъществява посредством челен товарач. Подситовата фракция и остатъчните отпадъци да подлежат на надробяване и последваща стабилизация. Течната фракция да е отведена в утаителен басейн.

След сортиране на отпадъците, само малка част от тях да бъде депонирана.

Неопасните битови отпадъци постъпват и се разтоварват от сметовозните камиони в приемната зона на Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (ИПТ).

След това челен товарач поема отпадъците и ги натоварва в захранващия бункер с устройство за надробяване (разкъсване) на торбички. След преминаване през наклонено барабанно сито потока смесени отпадъци се разделя на две фракции – надситова фракция (> 80 mm) и подситовата фракция (< 80 mm), която съдържа голям процент органика. Фракцията < 80 mm се събира под ситото и с челния товарач се транспортира до зоната за аеробно стабилизиране. С ръчно разделяне (в климатизирани / кондиционирани кабинни) се отделят рециклируемите материали (PET, стъкло, хартия, HDPE, PVC, картон, цветни метали, RDF). Рециклируемите материали се пускат в контейнери, намиращи се под кабините за ръчно сортиране.

Хартията, картоната, различните видове пластмаси и отпадъци от цветни метали се подават към балираща преса. Балиращата преса пресова и пакетира материалите в бали, които се откарват в складовата зона за съхранение преди транспортирането им към преработващи предприятия.

Материалите, които не могат да се балират се изнасят и изсипват в големи транспортни контейнери в зоната за поставяне на контейнери. Транспортните контейнери се осигуряват от преработвателните предприятия, с които са сключени договори за предаване на разделените рециклируеми фракции за последващо третиране.

Несортираната отпадъчна фракция излиза по транспортната лента от кабината за ръчно разделяне и чрез магнитен сепаратор се отделят желязосъдържащите отпадъци. Неразделената отпадъчна фракция е предвидено да се изсипва върху решетка с размери на отворите 150/150 mm. Преминалата през решетката фракция се събира под нея и с челния товарач се извозва в зоната за стабилизация. Останалата над решетката фракция се събира в контейнери, после се шредира и се предава за депониране.

Преди напускане на обекта, празните автомобили измиват гумите и отново се претеглят.

- Инсталация за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци.

На компостиране се подлагат пресни входящи зелени отпадъци и разделно събрани биоразградими отпадъци.

Предварителната обработка включва: сортиране на видовете растителни и биотпадъци, надробяването им чрез мобилен шредер и смесване в подходящо съотношение за постигане на оптимална влажност и оптимално съотношение C:N.

Площадката за тази дейност е оформена със стоманобетонена настилка изпълнена със сулфатустойчив бетон.

Компостирането протича при влажност между 40%-60%, но оптималната за процеса е 50%-55%. Кригирането на влажността се постига чрез впръскване на вода или чрез смесено третиране на отпадъци с различна влажност. Оптималното съотношение C:N е 30:1, това съотношение се постига се осъществява чрез смесване на различни типове отпадъци.

Пресните входящи зелени отпадъци още при пристигането им на площадката ще се насочват за обработка в зависимост от характера им:

-органичните отпадъци с малки размери (листа, трева) се отправят директно към тунела за компостиране

- органичните отпадъци с големи размери (дървесни материали и клони) се насочват към приемна площадка за смилане от мобилен раздробител (шредер).

След постъпване на всички фракции в купа и оформянето му, започва аеробната биодеградация и зреене. Ферментацията е първата фаза от аеробната биодеградация и зреене. Втората фаза е зреене на компоста. И в двете фази на компостирането материала се подлага на биодеградация.

Важен фактор също е и кислородът. Аерирането се извършва чрез машина за обръщане на материала.

Компостираният материал може управлявано да е вентилира/аерира – непрекъснато ишли с прекъсвания по определена програма съобразно нуждите на компостиране и заложените технологични параметри – температура, влажност, съдържание на кислород и въглероден диоксид и други.

В края на двете фази – ферментация и узряване е необходимо пресяване на компоста, за да се получат продукти с различен гранулометричен състав, отговарящи на специфичните изисквания на потребителя. Тази операция се осъществява от мобилно барабанно сито. След пресяването готовия компост се извозва от челния товарач до склада за съхранение на готовия компост.

Извършва се контрол на продукта – продукта. След анализ за отсъствие на тежки метали и патогени компостът е подходящ за използване за наторяване и в селското стопанство. Трябва да отговаря и на всички останали физични, химични и биологични показатели (тест за покълване на плевелни семена, тест за покълване и растеж на растения) за оценка на качеството му, съгласно Наредба за третиране на биоотпадъците.

Компостиращата инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци е с капацитет 2 200 т/г. и е разположена в северната част на имота и се състои от две части: открита площадка и навес. Инсталацията е разделена на шест обособени зони, в които ще се изпълняват отделните технологични процеси:

-зона 1 – приемна зона

-зона 2 – зона за временно съхранение на приетите отпадъци

-зона 3 – зона за смесване на материала за компостиране

-зона 4 – зона за компостиране

-зона 5 – зона за рафиниране

-зона 6 – зона за складиране на готовия компост

В резултат на тези дейности се цели постигане на резултати по отношение на:

- Спазване на приоритетния ред (йерархия) при управление на отпадъците, съгл. чл.6 ал.1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);

- Изпълнение на изискването на чл.24, ал.3 от Наредба №6/27.08.2013г.,на депата да се приемат отпадъци, които задължително са преминали през процес на предварително третиране, като: сепариране, рециклиране, компостиране и др.

- Постигане на целите по чл. 31 (1), от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) в сроковете за поетапно постигане определени в §15 от преходните и заключителни разпоредби на ЗУО;

- Намаляване на количествата отпадъци, оставащи за обезвреждане, съответно намаляване на вредното въздействие на депонираните отпадъци върху околната среда.

За текущия програмен период 2021-2028 г. се очаква нарастване на количествата рециклирани отпадъци на територията на общината, намаляване на количествата на директно депонираните битови отпадъци, депонираните битови отпадъци на жител да намаляват, както и положителна тенденция относно образуваните битови отпадъци на жител.

- Системата от съоръжения и инсталации, осигурява екологосъобразно управление на отпадъците на територията на регион Троян включващ общините Троян и Априлци.

- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

Необходимо е усилията в периода 2021-2028 г. да се насочат към:

- Подобряване ефективността на системите за събиране на смесени битови отпадъци и въвеждането на системи за стимулиране и заплащане на такса за битови отпадъци на принципа на количеството разделно предадени и изхвърлени отпадъци;

- Подобряване на ефективността на работата на инсталациите за предварително третиране на смесените битови отпадъци, компостиране и анаеробно разграждане; въвеждане и подобряване на системите за разделно събиране на отпадъците. Разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците.

- **Кандидатстване за финансиране по планираната мярка за рекултивация на депа по приоритет „Отпадъци“ на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. за рекултивация на обединените клетка 1 и западната част на клетка 2 на Регионалното депо за неопасни отпадъци на общините Троян и Априлци.**

Изводи от Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

- Има действаща Наредба за поддържане на чистотата, опазване на околната среда и управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Априлци, определяща реда и условията за изхвърлянето, събирането, в т.ч. разделното, превозването, обезвреждането и оползотворяването на битови, строителни и масово разпространени отпадъци, приета с решение № 294/28.11.2013 г. на ОбС - Априлци, изм. с Решение №588/29.08.2019г. на Общински съвет – Априлци, след последните промени на Закона за управление на отпадъците и поднормативните актове по прилагането му.

- Действащите нормативни актове на територията на община Априлци са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ.

- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

- Всички нормативни актове, приети от ОбС - Априлци са обществено достъпни чрез официалната интернет страница на Община Априлци.

Изводи от Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците

- За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава на РСУО - регион Троян, включващ общините Троян и Априлци;

- В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020 г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци;

- Общините от регионалното сдружение за управление на отпадъците – Троян и Априлци, възнамеряват да кандидатстват през новия програмен период за финансиране по планираната мярка за рекултивация на депа по приоритет „Отпадъци“ на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. за рекултивация на обединените клетка 1 и западната част на клетка 2.

Изводи от Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

- Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;
- За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци, са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци*, за която общините нямат практически опит;
- Кметът на Община Априлци изпълнява в пълен обхват правомощията и отговорностите в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове;
- Служителите към дирекция „УТОСЕ“ и дейност „Чистота“ имат делегирани с дължностни характеристики функции в областта на отпадъците. Задълженията, вменени чрез дължностните характеристики на служителите кореспондират с отговорностите/задълженията на кмета на общината по прилагане на законовите разпоредби;
- Квалификацията на всички служители на дирекция „УТОСЕ“ отговаря на заеманата от тях длъжност;
- Техническият капацитет на Община Априлци при изпълнението на нейните функции е на много добро ниво. Служителите на Общината са обезпечени с необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.ч. контролните им функции;
- Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.ч. в областта на управлението на отпадъците;
- Необходимо е да бъдат проведени обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство;
- Предвид демографската криза в региона - намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове - да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация - обучения, възможност за кариерно развитие и адекватно заплащане;
- Да се подобри материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

Изводи от Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

- На територията на Община Априлци има един склад за съхранение на негодни и излезли от употреба продукти за растителна защита /ПРЗ/, находящ се в землището на гр. Априлци, кв. Острец, м. "Игов рът". Склада е със зазидани врати и прозорци и ограден с мрежа. Района около склада периодично през летния сезон се почиства от израстналата растителност.
- По отношение прилагането на Закон за управление на отпадъците е извършена класификация на негодните за употреба пестициди съгласно чл.7 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците (ДВ, бр.44/2004г.), изпратена на РИОСВ – Плевен с писмо изх.№1172/10.08.2010г.
- Ежемесечно се извършва проверка на склада в които се съхраняват залежали и забранени за употреба продукти за растителна защита.
- Към настоящия момент в Община Априлци са предприети всички необходими действия и е създадена организация негодните за употреба ПРЗ да се съхраняват надлежно и по начин недопускащ замърсяване на компонентите на околната среда.

Изводи от Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“

- В България, в т.ч. и на територията на община Априлци се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;
- Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО);
- Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса за битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за

определяне на такса битови отпадъци е приета 01.01.2024 г.

Изводи от Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

- Функционира депо за неопасни отпадъци към „Регионална система за управление на отпадъците - регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“;
- Регион Троян разполага със съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по предварително третиране и компостиране на биоотпадъци;
- В Община Априлци има организирана система за събиране и транспортиране на отпадъците. Дейността покрива 100 % от населението на общината. Системата за събиране на битовите отпадъци е организирана като дейност към общината. Отпадъците се събират на територията на гр. Априлци – кв. "Видима", кв. "Острец", кв. "Зла река" и кв. "Ново село" и както следва населените места с. Скандалото, с. Велчево и с. Драшкова поляна. Не се обслужват някои от махалите на територията на общината поради затрудненият достъп на сметоизвозната техника и ограниченият брой на постоянно живеещите там жители, но на достъпно за сметоизвозната техника място в махалата е поставен контейнер и се обслужва регулярно. Останалите дейности по улично почистване миене и метене на уличните платна и тротоарите, поддържане на тревните и цветни площи, се извършва от работници по програмите за временна заетост и работници.
- Общината е разположила съдове за събиране на отпадъци във всички населени места, като техния брой се актуализира ежегодно, в зависимост от констатираните нужди.
- От 09.09.2013г. Община Априлци притежава Регистрационен документ № 08-РД-194-00 за извършване на дейности по събиране и транспортиране на отпадъци, които нямат опасни свойства. През 2022г. е подадено заявление за изменение и допълнение на регистрационния документ и е издадено Решение № 08-РД-00000194-01/20.04.2022г. с което се изменя и допълва регистрацията по чл. 35, ал. 3 и 5 от ЗУО и Регистрационен документ № 08-РД-194-00/09.09.2013г.
- В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци);
- Отпадъците който не могат да бъдат оползотворени или рециклирани се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян – Априлци. За него е издадено от Министерството на околната среда и водите, Комплексно разрешително №265-Н1/2019г. по реда на Закона за опазване на околната среда.
- Отчитането и заплащането на услугата към настоящият момент се извършва на база ежедневна кантарна бележка и месечна справка за проведените измервания по автомобили от Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян - Априлци.
- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

Изводи от Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

- В Община Априлци е реализиран успешно проект “Минимизиране на биоразградимите отпадъци чрез въвеждане на фамилно компостиране чрез компостиране в специални съдове – компостери, финансиран със средства от ПУДООС, в рамките на който са доставени пластмасови контейнери (компостери) 100 броя БИО 400 и 100 броя БИО 600. При реализацията на проекта бяха предоставени компостери на 185 домакинства, 4 броя семейни хотели и 11 места за настаняване. Участници в проекта използват компостерите и вече произвеждат компост с добри характеристики, който използват в личните си стопанства (за наторяване на дворовете, дървестната растителност и саксийните растения).
- Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци;
- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация;
- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава;
- Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът и да се разшири. Особено силен ефект би имало, ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата;

Изводи от Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

- Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства);
- Основните разходи, които се правят за управление на отпадъците, са за сметосъбиране и сметоизвозване;
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпленията от такса за битови отпадъци;
- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване;
- Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);
- ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.
- Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет;
- Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент;
- Такса за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса-битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса-битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

III. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото и в рамките на региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират

конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

- Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

- Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

- Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

- Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Настоящият SWOT - анализ е изготвен след преглед на:

- Законови изисквания на национално ниво в областта на управлението на отпадъците, в т.ч. действащи програми, планове, стратегии, методики и др.;

- Стратегически и планови документи, действащи на местно ниво, в т.ч. отчитане на изпълнението им;

- Съществуващо състояние на изграденост на инфраструктурата на отпадъците;

- Решения на Общото събрание за управление на отпадъците за регион Троян от момента на неговото създаване до момента на изготвяне на Програмата, и тяхното изпълнение;

- Документи във връзка с приемането и отчитането на план-сметката за такса битови отпадъци, в т.ч. одитни доклади на Сметна палата и др.;

- Структура на Общинска администрация Априлци, длъжностни характеристики, вътрешни правила и др.

SWOT АНАЛИЗ

Силни страни	Възможности
<ul style="list-style-type: none"> - Изработена програма за управление на отпадъците; - Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“; - Функционира депо за неопасни отпадъци отговарящо на нормативните изисквания към „Регионална система за управление на отпадъците - регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“; - Регион Троян разполага със съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по предварително третиране на битовите отпадъци и компостиране на биоотпадъци; - В Община Априлци има организирана система за събиране и транспортиране на отпадъците. Дейността покрива 100 % от населението на общината. - Реализиран проект за семейно компостиране /предоставени са 200 бр. компостери/; - Наличие на национални структури, насочени към дейностите по управление на отпадъците; - Наредба на ОбС Априлци регламентираща устойчивото управление на отпадъците; 	<ul style="list-style-type: none"> - Подобряване на PR дейностите за управлението на отпадъците; - Екологично образование на подрастващото поколение; - Подобряване на контрола върху отпадъците; - Увеличаване на икономическите ползи от разделното събиране на отпадъците; - Намаляване на количествата депонирани отпадъци и да не се увеличава такса битови отпадъци; - Финансиране на проекти за екологосъобразното съхранение на излезлите от употреба и забранене пестициди на територията на общината; - Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.; - Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия; - Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образуваните отпадъци и тяхното ефективно управление; - Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци; - Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците; - Развитие и разширения на системите за разделно събиране на МРО; - Прилагане на добри практики за намаляване на отпадъците;

Слаби страни	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> - локални замърсявания в строителните граници, поземления и ГФ; - липса на гражданска инициатива за проекти за управлението на отпадъците; - Системите за разделно събиране на отпадъци не обхваща всички населени места; - Малък брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадъците - предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците; 	<ul style="list-style-type: none"> - големият туристически поток може да окаже отрицателно въздействие върху обема на отпадъците; - неустойчиво ползване на рециклируемите отпадъци; - незаконни дейности по освобождаване на отпадъци от бита и строителството; - Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението - необходимост от популяризирането ѝ сред широката общественост, на достъпен език;

Изготвеният SWOT анализ е основа за формулирането на стратегическите цели при управлението на отпадъците на територията на община Априлци.

IV. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРИОРИТЕТИ

Въз основа на анализа на съществуващата практика по управление на отпадъците, отчитане на националното законодателство и политика и на конкретните условия и нужди на района се определят основните цели на програмата. В съответствие с Националния план за управление на дейностите по отпадъците, се поставят следните стратегически цели:

Генералната стратегическа цел в сферата на управление на отпадъците е:
Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление а отпадъците във всички процеси и нива

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

ЦЕЛ	ПРОГРАМА
Цел 1: Намаление на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Общинска програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради; Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаление на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

Следвайки структурата, целите и предвижданията на НПУО 2021-2028г. в настоящата програма са разработени подпрограми, чрез чиито дейности се цели постигане изпълнението, както на конкретните програмни цели (стратегически/оперативни цели), така и на трите стратегически цели на националния план. За достигане на набеязаните цели в настоящата програма са набеязани конкретни мерки, които са описани в отделните подпрограми и обобщени в плановете за действие към тях.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набеязаните цели..

АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Постигането на целите на настоящата програма се предвижда да се реализира чрез подпрограми, които имат за цел подпомагането на изпълнението на стратегическите цели, чрез предлагане на мерки и подходи за тяхното постигане. За всяка конкретна цел ще бъдат изпълнявани следните програми:

№	СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ	ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ	ПОДПРОГРАМА
1.	Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Намаляване на количеството образувани отпадъци;	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.
2.	Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци, разделно събраните зелени и/или биоразградими отпадъци и строителните отпадъци.	Подпрограма за изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.
3.	Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Достигане на целите за намаляване на количествата депонирани отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

Оптималната алтернатива за управление на отпадъците трябва да бъде устойчива система, която е икономически поносима, социално приемлива и екологично ефективна, където:

Икономическата поносимост изисква разходите за системите за управление на отпадъците да са икономически приемливи за всички сектори на обслужваното население, включително домакинствата, търговския сектор, индустрията, институциите и правителството.

Социалната приемливост изисква системите за управление на отпадъците да отговарят на потребностите на местното население.

Екологичната ефективност изисква общите екологични тежести от управлението на отпадъците да намаляват, както по отношение на потреблението на ресурси, така също и по отношение натиска, който оказват върху компонентите на околната среда и човешкото здраве.

Оптималната алтернатива предполага въвеждането на интегрираното управление на отпадъците като цялостен подход към гореизложените аспекти,

включва използването на различни варианти за третиране на отпадъците и обхваща целия поток отпадъци.

Една интегрирана система за управление на отпадъците се състои от следните етапи, детайлизирани в следващите раздели на програмата:

- предотвратяване образуването на отпадъците и повторна употреба на отпадъците;
- технически варианти за събиране и транспортиране на отпадъците (смесени, разделени при източника);
- съоръжение за предварително третиране/сепариране по материали и предаване за рециклиране;
- технически варианти за третиране на отпадъците (термично, механично-биологично третиране, компостиране);
- окончателно обезвреждане на отпадъците.

V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА

Планът за действие обхваща периода 2021 – 2028 година и включва основните мерки и дейности, предвидени за изпълнение. Структурата на Плана за действие е съобразена с целите и приоритетите на програмата и отговаря на изискванията и целите на действащото към момента законодателство. С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и практическото реализиране на интегриран подход за управлението на отпадъците на територията на общината.

Всяка една програма е представена в текстов и табличен вид. Текстовата част съдържа кратко описание на съответната програма, а таблицата представя всички мерки към програмата във формат съгласно Методологичните указания за разработване на план за действие на Методологията за стратегическо планиране в Република България, разработена от Съвета за административна реформа към Министерски съвет, като е включена още една допълнителна колона (източник на финансиране).

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Съдържанието и структурата на Подпрограмата са съобразени със структурата и съдържанието на Националната програма. Подпрограмата интегрира интересите на заинтересованите страни на местно ниво и отразява специфичните възможности, компетенции и условия на Община Априлци с цел ангажимент за изпълнение на включените в програмата мерки.

Образуването и третирането на отпадъци е свързано с редица рискове за околната среда, където освен натискът върху компонентите на околната среда, с образуването на отпадъците и тяхното обезвреждане се губят и значителни количества природни ресурси и суровини. В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците и свързаните с тях рискове за компонентите на околната среда и човешкото здраве са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда. Поради това е важно държавите членки на ЕС да предприемат подходящи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, да наблюдават и оценяват напредъка в прилагането на такива мерки. Като част от тези мерки държавите членки следва да подпомагат иновативни модели на производство, търговия и потребление, които намаляват наличието на опасни вещества в материалите и продуктите, които насърчават увеличаването на продължителността на живота на продуктите и повторната им употреба, включително чрез създаване и подкрепа на мрежи за повторна употреба и за ремонт и схемите за обратно изкупуване и връщане за повторно пълнене, както и като стимулират повторното производство, обновяването и, по целесъобразност, повторната употреба на продуктите и платформите за споделяне.

- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО). Държавите членки следва да предприемат мерки, за да осведомят потребителите за този принос и да ги насърчават да допринасят по-активно за подобряване на ресурсната ефективност. Като част от мерките за намаляване на образуването на отпадъци, държавите членки следва да включат постоянни комуникационни и образователни инициативи за повишаване на осведомеността по въпросите на предотвратяването на образуването на отпадъци и нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, поставянето на количествени цели и, по целесъобразност, предоставянето на подходящи икономически стимули за производителите.

- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск. С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите членки следва да предприемат 49 мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци. Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от

МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г.

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма. Предвид високия приоритет на предотвратяването на хранителните отпадъци на глобално ниво и изискванията на Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, към настоящата програма се разработи отделна подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителните отпадъци, която следва стъпките на разработване и философията на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците. Ето защо специфичните предизвикателства и мерки, отнасящи се до предотвратяване на хранителните отпадъци не се разглеждат в настоящата програма.

Съгласно ЗУО кметовете на общини трябва да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците на територията на общината, която да съответства по структура и съдържание на Националния план. В съответствие с тези изисквания е разработена настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО), която е неразделна част от Програма за управление на отпадъците на община Априлци за периода 2021 – 2028 г.

В Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци, еднозначно е посочено, че: „Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал“. Целта на програмата е намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

II. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И МЯСТО В ЙЕРАРХИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕТО НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най- благоприятните за околната среда резултати като цяло.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в Член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, като: “Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, мотото на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е: „Найполезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“.

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е "повторна употреба" на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай-да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието "подготовка за повторна употреба", за което определението е следното "проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка". Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба", въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претапицира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистват и претапицират с цел да се продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред държавите членки, като право да отчитат тези количества за рециклирани има държавата, от които са събрани съответните отпадъци, а не в държавата, в която са преминали операцията „подготовка за повторна употреба“ .

III. ОСНОВНИ УЧАСТНИЦИ В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДПОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Основните участници в тези процеси са:

- Държава

Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни

задължението си, съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потреблението с по-малко отпадъци, да предвиди програми за финансово подпомагане прилагането на мерки за предотвратяване на отпадъците на всички нива, да въведе административно-регулаторни мерки, с които да се облекчи даряването на продукти, които биха се превърнали в отпадъци и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата трябва да прилага мерки за планиране като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, което е регламентирано в ЗУО, чрез които мерки могат да се предписват мерки по предотвратяване на отпадъците, когато е приложимо.

- Общини

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“, под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. За някои общини е наложително да се повиши човешкият ресурс в дългосрочен план.

Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равносвален на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.

Икономически и научни организации

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и с ниски нива на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

Неправителствени организации

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализацията на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до ПОО.

Домакинства

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки,

които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

IV. ЕВРОПЕЙСКИ ДОКУМЕНТИ, АДРЕСИРАЩИ ВЪПРОСИТЕ ЗА ПОО

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве. Редица са политическите и законодателни актове, които адресират въпросите с ПОО и водят до намаляване количествата образувани отпадъци, например:

- *Намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване* Политиката на ЕС в тази област се въвеждат чрез Директива (ЕС) 2015/720 от 29 април 2015 година по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване. Директивата изисква държавите членки да предприемат необходимите мерки за постигане на трайно намаление в потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване на своята територия, което води до предотвратяване на отпадъците. Мерките, предприети от държавите членки, включват един от следните елементи, или и двата заедно:

- a) приемане на мерки, които да гарантират, че нивото на годишното потребление не превишава съответно 90 тънки пластмасови торбички за пазаруване на човек до 31 декември 2019 г. и 40 тънки пластмасови торбички за пазаруване на човек до 31 декември 2025 г., или равностойни цели, изразени в тегло;

- b) приемане на инструменти, с които да се гарантира, че до 31 декември 2018 г. тънките пластмасови торбички за пазаруване ще престанат да се предлагат безплатно на мястото на продажба на стоките или продуктите, освен ако не се прилагат инструменти с равностойна ефективност.

- *Намаляване на потреблението на пластмасови продукти за еднократна употреба*

Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, насърчава подходите на кръговата икономика, даващи приоритет на устойчивите и нетоксични продукти като се цели преди всичко да се намали количеството на образувани пластмасови отпадъци и замърсяването на морската околна среда. Директивата поставя редица задължения за държавите членки, в т.ч:

- a) до 2026 г. да постигнат измеримо спрямо 2022 г. количествено намаление на потреблението на някои пластмасови продукти за еднократна употреба, в т.ч: чаши за напитки и техните капаци и капачки; съдове за храна и др. До 3 юли 2021 г. държавите членки трябва да изготвят описание на всички мерки, приети от тях за изпълнение на това задължение и уведомяват Комисията за това описание и го оповестяват публично.

- b) считано от 3 юли 2021 г., държавите членки забраняват пускането на пазара на определени пластмасовите продукти за еднократна употреба и на продуктите, изработени от оксо-разградима пластмаса, в т.ч. клечки за уши, прибори за хранене, чинии, сламки, бъркалки за напитки, пръчици за балони и др.

• Специфични ключови мерки, препоръчани на държавите членки, съгласно Директива(ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците:

а) да насърчават проектирането, производството и използването на продукти, които позволяват ефективно използване на ресурсите и които са трайни и могат да бъдат ремонтирани, повторно употребявани и актуализирани;

б) да набележат продукти, съдържащи суровини с критично значение за ЕС, така че да се предотврати колкото е възможно превръщането на продукти, които съдържат такива суровини в отпадъци или да се рециклират. В тази връзка Комисията изготвя и актуализира списък на тези суровини (последният списък е от 2020 г.). Този списък, обаче, не изключва възможността държавите членки да предприемат мерки по отношение на други суровини, считани за важни за съответната национална икономика. Те следва също така да включват в плановете си за управление на отпадъците целесъобразни на национално равнище мерки относно предотвратяването, събирането, сортирането и оползотворяването на отпадъци, съдържащи значително количество от тези суровини. Мерките следва да бъдат включени в плановете за управление на отпадъците при първото им актуализиране след влизането в сила на Директивата (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018г.

с) да насърчава повторната употреба на продукти и създаването на системи за популяризиране на дейностите по ремонт с цел повторна употреба, включително и по-специално на електроуреди, текстил, мебели, опаковки, обувки и др.;

д) да разработват и провеждат информационни кампании за повишаване на осведомеността относно предотвратяването на отпадъци;

е) да се насърчава намаляването на образуването на отпадъци, които не са пригодни за подготовка за повторна употреба или рециклиране (като например сгурия и пепел от изгарянето на дърва и въглища за битово отопление).

V. ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИ/ПРИЛОЖЕНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ И ОЦЕНКА НА ПОЛЗИТЕ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ПО

Анализът на изпълнението на Националната програмата за предотвратяването на образуването на отпадъците 2017-2020 г. показва, че към последната година за която

има налични отчетни данни, редица мерки от плана за действие към програмата са

изпълнени, като по-важните от тях са:

- Изпълнени са указанията за разработване на подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци на територията на община Априлци;

- Ограничена е продажбата на пластмасови торбички за пазаруване на територията на общината в резултат на прилагане на новата Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за пластмасови торбички за пазаруване, която транспонира Директива (ЕС) 2015/720 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. за изменение на Директива 94/62/ЕО по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване;

- Съществена мярка, водеща до прилагането на политиката за намаляване образуването на отпадъците, е непрекъснато увеличаващата се в отчетния период такса за депониране на битовите отпадъци, която представлява икономически стимул за мерки в разглежданата област.

За периода 2014-2018 г. общото количество на образуваните битови отпадъци в страната намалява от 3 193 хил. т. на 2 862 хил. т. или общото намаление е 331 хил. тона.

Община Априлци депонира битовите си отпадъци на Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян – Априлци”. За него е издадено от Министерството на околната среда и водите, Комплексно разрешително № 265-Н1/2019 г. по реда на Закона за опазване на околната среда.

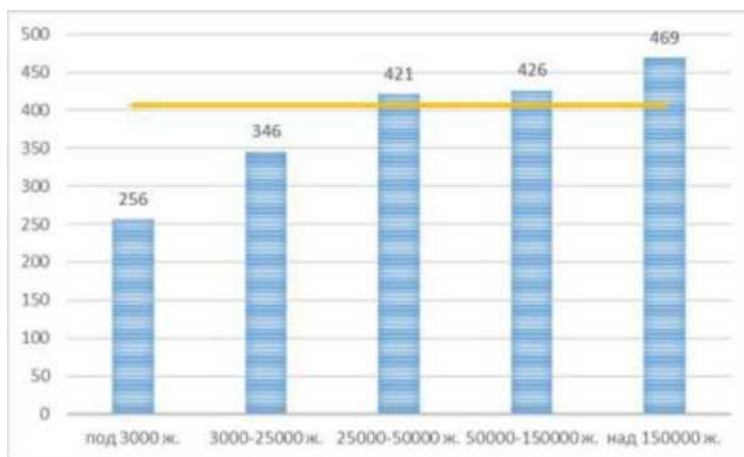
Количеството на депонираните твърди битови отпадъци на регионалното депо се определя чрез електронна везна/автокантар, която е поставена на входа на депото. Специализираните сметоизвозващи машини преминават през нея при влизане и излизане от депото. Везната е свързана със специален софтуер, позволяващ издаването на кантарни бележки за всеки курс извозени отпадъци. Общото количество на постъпилите отпадъци се отчитат ежемесечно, като данните се записват в Отчетни книги по приложение № 2, към чл.7, т.2 и 3 от Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, а от настоящата година и чрез системата НИСО. В следващата таблица може да се проследи, количеството на събраните, извозени и депонирани отпадъци на регионалното депо по месеци от 2015г. до 2021г., от където е видно, че няма съществени разлики при количествата генерирани битови отпадъци на територията на общината.

Месец	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2021г.
Януари	64.86 т.	52.76 т.	43.4 т.	69.34 т.	74.38 т.	66.78 т.	59.0 т.
Февруари	54.94 т.	79.02 т.	70.28 т.	53.94 т.	65.44 т.	69.64 т.	76.96 т.
Март	73.44 т.	94.22 т.	104.42 т.	79.86 т.	91.96 т.	84.82 т.	85.16 т.
Април	106.46 т.	110.08 т.	100.56 т.	123.5 т.	107.04 т.	106.16 т.	109.98 т.
Май	118.76 т.	116.76т.	124.14 т.	124.1 т.	127.08 т.	119.70 т.	136.92 т.
Юни	111.9 т.	116.04т.	115,38 т.	108.2 т.	116.08 т.	116.12 т.	137.78 т.
Юли	123.68 т.	122,32 т.	137,94 т.	146.04 т.	151.98 т.	137.58 т.	131.16 т.
Август	149.4 т.	158,28 т.	162,16 т.	169.94 т.	153.18 т.	153.60 т.	157.32 т.
Септември	118.7 т.	125,12 т.	99,94 т.	102.72 т.	116.3 т.	126.76 т.	131.20 т.
Октомври	127.08 т.	102,84 т	116,78 т.	123.6 т.	123.92 т.	116.14 т.	112.12 т.
Ноември	97.1 т.	85,78 т.	101.86 т.	92.48 т.	98.2 т.	86.5 т.	56.44 т.
Декември	89.76 т.	60,34 т.	74.92 т.	62,90 т.	80.86 т.	99.2 т.	39.32 т.
Общо за годината	1236.08 т. 44.5 т. кампания „Да изчистим България”- общо 1280.58 т.	1210.90 т. 13.38 т. кампания „Да изчистим България” – общо 1224.28 т.	1251.78т 20.34 т. кампания „Да изчистим България ” – общо 1272.12т.	1256,62 т. 15.56 т. кампания „Да изчистим България ” – общо 1272.18 т.	1306.42т 21.86 т. кампания „Да изчистим България ” – общо 1328.28т.	1283 т.	1233.36 т.

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2018 г. в България е 407 кг/жител/година. През 2016 г. нормата на натрупване на битовите отпадъци за територията на община Априлци е 492 кг/жител/година, а през 2018г. е 448 кг/ж/г, което е намаление с 44 кг/ж/г.

Община Априлци е малко над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население над 3000 жители - 346 кг/жител/година.

Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.

Източник: НПУО 2021-2028

Като цяло в периода 2008-2018 г. за страната се наблюдава неблагоприятна тенденция на увеличаване на количеството на образуваните производствени отпадъци въпреки колебанията в някои от годините.

Производствените неопасни отпадъци на територията на общината се генерират основно от хранително - вкусовата промишленост, дървопреработвателната промишленост, производството на метални изделия и производството на мебели. Съобразявайки се с икономическата структура на предприятията на територията на общината, големи генератори на производствени отпадъци не функционират към настоящия момент. Неопасните отпадъци, образувани от производствените предприятия се смесват с битовите отпадъци и се депонират на общинското депо.

VI. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028Г.

Настоящата Програмата за ПОО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците.

По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/действия, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Мерките са формулирани в резултат на прегледа на:

- Примерните мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, съгласно Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО и Приложение IV към чл. 29 на РДО
- Преглед на мерките, заложи в актуалната Национална програма за ППО 2014-2020г.

- Добрите практики през последните години, приложени в страната ни и в други страни.
- Мерки, произтичащи от приети на ниво ЕС документи (директиви, решения и др.).

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на утвърденият бюджет на общината, съобразен с възможностите на община Априлци за съответната година.

ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Целите могат да се обобщят в три групи, главна цел подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение от своя страна се постига чрез пакет от мерки. Както главната, така и оперативните цели са формулирани ясно и еднозначно, съгласно разпоредбите на Рамковата директива за отпадъци и ЗУО. Така дефинираните цели са:

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;
- Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите;

Описаните цели са част от общия комплекс политики в областта на устойчивото развитие, като при реализиране на целите и мерките трябва да се имат предвид и социалните и икономически аспекти.

ОЦЕНКА И ОПИСАНИЕ НА МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

В Приложение IV на рамковата директива са изброени възможните мерки за предотвратяване на отпадъците - мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци, мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране и производство и разпространение, мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба. За успешното прилагане на стратегия за предотвратяване на отпадъците е необходимо да се приложи комбинация от нормативни, икономически, технически и комуникационни механизми. Мерките следва да обхващат всички етапи от жизнения цикъл - проектиране, добив на суровини, производство, разпространение, употреба, образуване на отпадъка и края на отпадъка.

В съответствие с поставените цели се идентифицират и съответните мерки за тяхното постигане. Условно мерките могат да се разделят в две групи – такива, които влияят непосредствено на възникването на отпадъци и такива, които не влияят непосредствено на възникването на отпадъци.

Мерките за предотвратяване на отпадъците трябва да са дефинирани така, че да се гарантира максимална ефективност на въздействието върху конкретния отпадъчен поток или етап от жизнения цикъл, към които са насочени.

Мерки, които влияят непосредствено на възникването на отпадъци

- повторна употреба - електроуреди: частта повторно употребени стари уреди в съотношение с отчитаните количества стари уреди по видове уреди, както и промяната спрямо предходната година и спрямо друга базисна година;
- повторна употреба - опаковки: развитие на количеството на многократно употребените опаковки по видове при вземане предвид на общото количество от съответния вид опаковки;
- забрана на определени вещества: брой продукти, за които е приложена забрана на определени вещества, начин на прилагане на забраната на вещества и заместване на опасните вещества с други по-малко опасни;

- разрешителни: брой разрешителни за съоръжения, които съгласно разрешението си целят количественото или качествено предотвратяване и намаляване на отпадъците и чиито успех се контролира;
- системи за управление по околна среда: брой предприятия, които са въвели системи за управление по околна среда, целящи количественото или качествено предотвратяване или намаляване на отпадъците и чиито постигане на целите се контролира.
- домашно компостиране: брой домакинства извършващи домашно компостиране.

Мерки, които не влияят непосредствено на възникването на отпадъци

Примери за такива мерки са повишаване на общественото съзнание относно отпадъците, различни обучения, подпомагане на научни проекти, и др. В зависимост от нивото на включване на обществеността, мерките най-общо могат да се обединят в три обширни категории – информационни, насърчаващи и регулиращи.

Информационните мерки имат за цел да променят поведението и да подпомогнат информирания избор. Такива мерки са:

- Образователни кампании;
- Разяснителна информация, насоки за съвети и прилагане на инструменти, основно чрез уеб сайтове;
- Обучителни програми за компетентни органи;
- Еко-етикетиране.

Насърчителните мерки предоставят стимули и финансова и логистична подкрепа за промени в поведение. Такива мерки са:

- Подкрепа за доброволни споразумения;
- Подкрепа за въвеждане на системи за управление на околната среда;
- Инициатива за екологично потребление за ограничаване на ненужната употреба на продукти и ефективно използване на продуктите;
- Подкрепа за изследване и проучване.

Регулиращите мерки са насочени към прилагане на нормативни изисквания за генериране на отпадъци, разширяващи екологични отговорности и включващи екологични критерии, като например:

- Зелени обществени поръчки;
- Такси и стимули за граждани и фирми – като заплащане на мястото на изхвърляне, намалена такса за прилагашите домашно компостиране, намален размер на патентен данък и др.;
- Политика за разширена отговорност на производителя.

ПОВТОРНА УПОТРЕБА

Предотвратяването на отпадъците включва също действия, които могат да бъдат предприети, след като продуктът достигне края на жизнения си цикъл: вместо да се освобождава от продукта, крайният потребител следва да разгледа като възможности повторната му употреба, поправка или подновяване.

Инициативите за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци са насочени както към производителите на продукти – да използват „чисти технологии“, така и към домакинствата, учебните заведения и т.н. – за повишаване на общественото съзнание. В плана към програмата, общината предвижда мерки (дейности) водещи до:

- насърчаване въвеждането на схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъци;

- екологосъобразно проектиране – проектиране на продуктите така, че да са пригодени за многократна употреба;
- директна употреба – например повторно пълнене на опаковки, презареждане на батерии, дрехи втора употреба и др.;
- поправка: отстраняване на неизправности например на електрически или електронни уреди;
- използване като източник за резервни части;
- обучение и кампании за повишаване на общественото съзнание, насочени към поощряване на повторната употреба;
- реставриране.

Повторната употреба допринася за намаляване на количеството на образуваните отпадъци на етапа на производство, етапа на разпространение и етапа на потребление от жизнения цикъл на продукта, съответно на:

- етап на производство вследствие употребата на резервни части от излязло от употреба оборудване;
- етапа на разпространение – вследствие повторно пълнене на опаковки;
- етапа на потребление – вследствие продажбата на продукти втора употреба;

НОРМАТИВНИ ПРОМЕНИ

Въз основа на идентифицираните пропуски във въвеждането на националното законодателство и политика на местно ниво, се извършват измененията и допълненията в Наредбата за управление на дейностите по третиране на отпадъците и поддържане чистотата на територията на Община Априлци и настоящата програмата.

В плана за действие към настоящата програма се предвиждат следните мерки за осигуряване на ефективното прилагане на законодателството на местно ниво:

- идентификация на лицата, образуващи големи количества отпадъци, подлежащи на специално регулиране – биоразградими отпадъци, опаковки и други видове масово разпространени отпадъци;
- периодични проверки за спазването на изискванията на националното и местното законодателство;
- прилагане на ефективни санкции и наказания в случай на неспазване на изискванията, с цел постигане на съответствие със законодателството;
- осигуряване на достатъчен, подходящо квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация;
- осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.);
- ясно и надлежно документиране на резултатите от проверките.

ИНФОРМАЦИОННА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

Осигуряването на достатъчни и надеждни данни за образуването, състава, събирането, оползотворяването и обезвреждането на различните видове отпадъци е от съществено значение за правилната оценка на съществуващото състояние и за осъществяване на ефективно планиране и контрол на дейностите по управление на отпадъците. Съобразявайки с това се предвиждат и мерки за:

- оценка на общото количество на образуваните отпадъци - към данните за събраните битови отпадъци следва да се добави и количеството на битовите отпадъци, изхвърляни на нерегламентирани сметища и количеството на производствените и строителните отпадъци;
- прогнози за евентуалното изменение на количеството и съставът на отпадъците.

ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА

За прилагането на принципа „замърсителят плаща“, в съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство, се налага бъдещо нарастване на таксите, заплащани от домакинствата до нива, позволяващи възстановяване на всички разходи за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги. В период на икономическа рецесия се налага оптимизиране на разходите. В плана към програмата се предвиждат мерки за:

- оценка на размера на „таксите за битови отпадъци“, като се предвидят дългосрочните разходи;
- изразходване на средствата, постъпващи от такси, само за дейности по управление на отпадъците, по възможно най-ефективния, ефикасен и прозрачен начин;
- промяна в определянето на „такса битови отпадъци“ и практическо прилагане на принципа „замърсителят плаща“;
- засилване на контрола спрямо нелегалното изхвърляне на отпадъци.

РАЗШИРЕНА ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ

Разширената отговорност на производителя е подход на политиката по околна среда според, който отговорността на производителя за продукта е удължена за да обхваща употребата и етапа след употребата в т.ч. отговорността за управлението на отпадъците, образувани след употребата на продукта. Разходите за управлението им се начисляват в цените на крайните продукти, поради което за да останат конкурентни, производителите се стремят да ги намалят чрез произвеждане на продукти, които могат да се употребяват многократно или след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци. Разширената отговорност на производителя може да се реализира на практика чрез:

- нормативни разпоредби или чрез доброволни споразумения между отговорния бизнес и администрацията в т.ч.:
 - задължения за приемане на отпадъците, образувани след употреба на продуктите, обратно в местата за продажба на продуктите на крайните потребители;
 - създаването на обединения на производителите или индивидуално от задължените лица;
 - въвеждане на стандарти за продуктите;
 - въвеждане на цели за събиране и оползотворяване на отпадъци, образувани след употреба на продуктите – каквито са въведени в наредбите за масово разпространените отпадъци;
- икономически инструменти
 - повишаване на таксите за депониране - отчисленията въведени с Раздел IVa от ЗУО и по конкретно отчисленията по чл. 64 от ЗУО;
 - субсидиране на предприятия, които са предприели мерки за предотвратяване и/или налагане на допълнителни такси/данъци на предприятия, чиито продукти не са екологосъобразни;
- комуникационни инструменти
 - маркиране/етикетиране – маркировките за съдържание на вредни вещества, съгласно наредбите за масово разпространените отпадъци, както и еко маркировките, поставяни на екологосъобразни продукти в съответствие с изискванията на ЗООС;
 - информация до потребителите за възможностите за предаване на отпадъците от продуктите, осигурени от производителите;
 - информация, предоставена от производителите на

переработвателите на отпадъци относно вложените материали, съдържанието на опасни вещества и възможностите за демонтиране/разделяне по материали.

ФИНАНСОВИ СТИМУЛИ

За намаляване на тежестта върху домакинските бюджети от разходите за управление на отпадъците, би следвало да се търсят възможности за финансиране на изграждането на допълнителна инфраструктура за управление на отпадъците от национални и международни финансови институции, както и привличане на инвестиции от частния сектор, под формата на публично-частни партньорства, като например компостиращи инсталации, инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, доставка на съдове за разделно събиране на зелени отпадъци и др.

С прилагането на икономически инструменти може да се постигне значително съкращаване употребата на първични природни ресурси, намаляване на образуваните отпадъци и свързаните с това рискове за околната среда. Те трябва да се използват по начин, който изключва засягане на свободната конкуренция. В съответствие с политиката на Европейския съюз следва да са насочени към осигуряване поемането на разходите по управление на отпадъците от причинителя им или производителя на продукта, след употребата на който се образуват.

Възможните мерки, заимствани от добрите Европейски практики са:

- допълнителни финансови тежести, като данъци и такси върху природните суровини – полезни изкопаеми, строителни материали, дървесина и др.;
- допълнителни финансови тежести, като данъци и такси върху продукти след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- допълнителни финансови тежести, като такси върху отпадъци за депониране или изгаряне;
- финансови стимули за производство на екологосъобразни продукти, като данъчни приспадания - с цел защита на конкуренцията се прилагат само за иновации, научни изследвания, а в някои случаи за инвестиции в опазване на околната среда; намаляване на амортизационния срок на инвестициите в опазване на околната среда; субсидии (в т.ч. безвъзмездни) за финансиране на проекти за предотвратяване на отпадъците;
- данъчни облекчения – за центрове за поправка и повторна употреба и за депозитните системи – с цел увеличаване на многократната употреба, при връщане на използвания продукт депозита се възстановява.

СТАНДАРТИ

С прилагането на продуктови стандарти се цели да се гарантира пригодността на продуктите при тяхното проектиране и производство за постигане изискванията за предотвратяване като:

- изискванията за качеството на продукта – критериите за край на отпадъка;
- забрани и ограничения за влягане на опасни вещества – разпоредбите, въведени чрез секторната подзаконова нормативна рамка за масово разпространените отпадъци, REACH и др.;
- изисквания за улесняване на разглобяването, подмяната на резервни части и поправката им, възможност за многократна употреба, и др.;
- изисквания за минимизиране на използваните суровини за обема/теглото;
- осигуряване ефективност и дълготрайност на продукта и възможностите за ремонт и подмяна на резервни части;

- изисквания за маркировка на продукта, като СЕ маркировка, еко маркировка и др.

Други възможни мерки са така наречените технологични стандарти, чрез които се цели повишаване на ефективността на добива на суровини и производството на продукти с цел намаляване и щадене на природните ресурси, като особено внимание се обръща на не възобновяемите такива. Технологичните стандарти се прилагат главно заради нормативни изисквания, но могат да се използват и вследствие на доброволни споразумения или като маркетингов инструмент. Към тях се причисляват и изискванията за прилагане на най-добри налични техники. Прилагането на най-добри налични техники е свързано с предотвратяване на образуването на отпадъци и свързаните с това рискове за компонентите на околната среда в етапите на добив и производство от жизнения цикъл на продукта.

ЕКОМАРКИРОВКА

Целта на този инструмент е насочване на потребителите към покупката на екологосъобразни продукти чрез поставяне на информационен етикет, указващ съдържанието на опасни вещества или друга информация, показваща въздействието върху компонентите на околната среда или чрез поставяне на знак, удостоверяващ, че при проектирането и производството на продукта са взети всички възможни мерки за предотвратяване вредното му въздействие върху околната среда в т.ч. за предотвратяването на отпадъците. Това е комуникационен инструмент и цели въздействие върху нагласата на потребителите.

Реализира се чрез доброволно участие в схеми за поставяне на:

- екомаркировка, удостоверяваща изпълнението на комплекс от критерии от: официални сертифициращи органи (Европейската общност, Blue Angel и др.); частни независими схеми за оценяване (Max Havelaar, FSC, Nature Plus, MSC, Energy Star и др.);
- поставяне на информационен етикет, че продуктът изпълнява определено изискване – клас енергийна ефективност, възможност за рециклиране (лого за рециклиране), членство в организация по оползотворяване (маркировка по чл. 5 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки) и др.;
- издаване на Декларация за екологосъобразност на продукта (Environmental Product Declaration – EPD) – това е стандартизиран инструмент (ISO 14025/TR) за оценката на въздействието върху околната среда на продукта през целия му жизнен цикъл.

ЗЕЛЕНИ ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

„Зелените“ обществени поръчки следва да се основават на ясни, обосновани и амбициозни екологични критерии за продуктите и услугите, на база на подхода на жизнения цикъл. В своето съобщение „Обществени поръчки, за по-добра околна среда“ Европейската комисия препоръча определяне на общи критерии за „зелените“ обществени поръчки, с оглед прилагането на единен подход от страните-членки, което ще предотврати фрагментиране (раздробяване) и нарушаване на конкуренцията на Единния вътрешен пазар на Общността. В последствие, Комисията разработи и публикува критерии за „зелени“ обществени поръчки, които покриват 21 групи продукти и услуги, идентифицирани като най-подходящи.

Ръководството на Европейската комисия е предназначено да бъде използвано от публичните власти за успешно планиране и прилагане на „зелени“ обществени поръчки. В него по един близък до практиката начин са обяснени възможностите,

които предлага европейската нормативна уредба и са разгледани прости и ефективни подходи за постигането на екологосъобразност на договорите за обществени поръчки. С оглед да е по-практично, ръководството следва логиката и структурата на процедурата за обществени поръчки. То включва също и редица примери за „зелени“ обществени поръчки на публични власти в различни страни-членки на ЕС.

Държавните и общински институции могат да допринесат за постигане на устойчиво и екологосъобразно производство и потребление, и повишаване на ресурсната ефективност на икономиката, чрез избора на стоки и услуги, които са съобразени с опазването на околната среда и рационалното и отговорно използване на природните ресурси. Един от най-важните инструменти на администрацията е повишаване провеждането на „зелени обществени поръчки“, при които водещите критерии за избор на изпълнители на услуги или закупуване на продукти с обществени средства е прилагането на принципа за предотвратяване на отпадъците (http://www3.moew.government.bg/files/file/Green/gpp_introduction_bg.pdf).

Зелените обществени поръчки освен, че имат директни ползи за околната среда, подпомагат развитието на пазара на екологосъобразни продукти и услуги, допринасят за преодоляване на предразсъдъците относно използването на рециклирани продукти, продукти втора употреба и служат като добър пример за частния сектор.

ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОТО СЪЗНАНИЕ

Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху компонентите на околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите, относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложи в общинската програма, трябва да се постигне при оптимален баланс на интересите на различните участници в процеса по управление на отпадъците. За целта е необходим непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото съзнание. Във връзка с гореизложеното, в настоящата програма се предвиждат мерки за:

- повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;
- повишаване на информираността за опасността за компонентите на околната среда, свързани с управление на отпадъците с което да разясни на:
 - потребителите да купуват продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда;
 - производителите да произвеждат продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда;

- проектантите да проектират продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда.

В условията на пазарна икономика търсенето на екологосъобразни продукти може да бъде повишено ефективно, основно чрез въздействие върху нагласите на потребителя. В съвременното информационно общество разясняването на негативните въздействия на отпадъците върху компонентите на околната среда е силен подтик за насочване на потребителите към придобиването на продукти с по-малко опаковки или с опаковки, създаващи по-малко рискове за околната среда, което от своя страна следва да насърчи проектирането и производството на екологосъобразни продукти, от които се образуват по-малко отпадъци, продукти с ограничено съдържание на опасни вещества, продукти подходящи за многократна употреба, намаляване на опаковките и др.

Мерките за публичност и реклама следва да бъдат провеждани не само от производителите и дистрибуторите на продукта, но да се подкрепят също от компетентните органи потребителски и други неправителствени организации.

ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

В плана се предвиждат мерки за обучението и квалификацията на служителите, отговарящи за дейностите по управление на отпадъците, осигуряване на подходяща техника и оборудване, за да се гарантира:

- разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по прилагането на управление на отпадъците на местно ниво;
- контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за управлението на отпадъците;

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорни к
				Текущи	Целеви	
Насърчаване на фамилно компостиране в населените места на общината	Собствени средства	Постоянен	Намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци	Съществуваща система	Брой домакинства извършващи дом. компостиране	Общината
Актуализиране на общинската нормативна уредба в областта на управление на отпадъците	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Актуализиране на нормативна рамка	Съответствие с националното законодателство	Съответствие със законодателството и въвеждане на добри практики	Общината
Провеждане на информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението с цел повишаване на осведомеността относно процесите по управление на отпадъците, практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Населението и бизнеса имат необходимите знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците	Обществеността достъпна информация	Проведени кампании	Общината юридически лица с нестопанска цел
Провеждане на кампания за насърчаване на потреблението	Собствени средства, държавен	Постоянен	Проведени кампании	Обществеността достъпна	Проведени кампании	Общината

на екологосъобразни продукти	бюджет, национални и международни източници			информация		
Извършване на периодични информационни кампании за предотвратяване образуването на битови отпадъци и включване в информационните кампании на организациите за МРО по схемата за разширена отговорност на производителя на въпросите за ПОО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени информационни кампании с включена тематика за ПОО	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Общината и за МРО

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Проучване на ЕК на данни от държавите членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 млн. тона. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 кг. хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

За да помогне на държавите членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели;
- създаде платформа с участието на държавите членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък;
- предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна;
- проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

През 2017 г., Комисията подготви Насоки на ЕС за улесняване даряването на храни. В тези насоки са определени ролите и задълженията на участниците при преразпределянето на храни; дейности на организациите за преразпределяне и благотворителност; сортиране на хранителни излишъци за преразпределяне; възможност за проследяване; определяне на основната и юридическата отговорност при възникване на проблеми с безопасността на храните; последици за преразпределянето на хранителни излишъци, изисквания за информация за предварително опаковани храни и пр.

Създадената Платформа на ЕС относно загубите и разхищението на храни разработи и в края на 2019 г. издаде „Препоръки за действие за предотвратяване на разхищението на храни“. Препоръките са ориентирани към бъдещето и включват набор от хоризонтални или „междусекторни“ препоръки, които са общи за различните етапи на веригата на стойността на храните, често включват множество участници и са необходими за постигане на глобалните цели по отношение на загубите и разхищението на храни. Някои от тях са насочени към специфични горещи точки, като разхищение на храни на равнище потребители, което изисква допълнително разглеждане, проучване и целенасочени действия от страна на всички заинтересовани страни. Препоръките са отправени както към публични, така и към частни организации, като предлагат подходящи действия за конкретни участници и, което е важно, призовават за сътрудничество между различните заинтересовани участници. Въпреки че препоръките не са изчерпателен списък на всичко, което може и трябва да се направи, за да се предотвратят загубите и разхищението на храни, те предоставят важна насока за всички участници, включително самите граждани на ЕС.

ЕК създаде и мрежа на Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (FEAD) за обмен на опит и добри практики между заинтересованите страни по линия на FEAD. Това е форум, в който партньорските организации могат да споделят своя опит с дарените храни: [FEAD Community - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/food/fead/fead-community-employment-social-affairs-inclusion).

С цел измерване на напредъка по намаляване на хранителните отпадъци и улесняване обмена на добри практики в рамките на Съюза (както между държавите членки, така и между стопанските субекти в областта на храните), ЕК установи обща методика за такова измерване (делегирано Решение (ЕС) 2019/1597 на Комисията от 2019 г. за установяване на обща методика и минимални изисквания за качество за еднаквото измерване на количествата хранителни отпадъци), както и формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството (Решение за изпълнение (ЕС) 2019/2000 на Комисията от 2019 г. за установяване на формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството в съответствие с Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета). Въз основа на тази методика докладването на данните за равнищата на хранителните отпадъци трябва да се осъществява от всяка държава членка на годишна основа.

ЕК има задача до края на 2023 г. да проучва данните за разхищаването на храни, предоставяни от държавите членки в съответствие с приетата единна методика, с цел да прецени дали е удачно да се определи цел за намаляване на хранителните отпадъци, която да бъде постигната до 2030 г. и се очаква ЕК да предостави на Европейския парламент и на Съвета доклад, придружен, ако е целесъобразно, от законодателно предложение.

II. СИТУАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г, който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци);
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г, който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране;
- Закон за храните. Глава четвърта „Хранително банкиране“ от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“.

Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в чл. 2 от Регламент (ЕО) №178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приетан от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено

вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в чл. 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

- фуражи;
- живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека;
- растения преди прибиране на реколтата;
- медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕО (21) и 92/73/ЕО (22) на Съвета;
- козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕО на Съвета (23);
- тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕО на Съвета (24);
- наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.;
- остатъчни вещества и замърсители.“

В България (както и в останалите държави членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба №2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци на територията на България, съответно и в община Априлци. Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Следва да се отбележи, че в количествата на последните не са включени потенциалните количества на хранителни отпадъци, които може да се предположи се съдържат в „ситна фракция<4см“ (която се отчита в Националната методология за морфологичен анализ на битовите отпадъци).

Основният сектор, генериращ хранителни отпадъци на територията на общината, са битовите отпадъци. Според анализа на морфологичния състав на генерираните битови отпадъци, общото количество на хранителните отпадъци за територията на община Априлци за 2019 г. възлиза на 131,78т/год. Намалването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

Сравнителни данни относно образуването на хранителни отпадъци са представени в доклада на Обединения център за изследвания на ЕК „Предотвратяване на отпадъци в кръговата икономика: Анализ на стратегии и устойчиви цели. Пример хранителни отпадъци“ 2016 г. В таблицата по-долу е представена нормата на образуване на хранителни отпадъци на човек в ЕС и в България.

Количества образувани хранителни отпадъци

Проучване	Година	Образувани хранителни отпадъци на човек
14 държави членки на ЕС	2012	127 kg
България	2016	94 kg

Стойността за България, определена на база средногодишното население за 2016 г. в страната, е по-благоприятна спрямо средното от държавите членки от изследването, но независимо от това са необходими целенасочени политики и мерки за предотвратяване на хранителни отпадъци.

Според анализа на морфологичния състав на генерираните битови отпадъци, общото количество на хранителните отпадъци за територията на община Априлци за 2019 г. възлиза на 131,78 т/год. Намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

III. РАЗПОРЕДБИ В ПОДКРЕПА НА ДАРЯВАНЕТО НА ХРАНИ

Разпоредби относно данък добавена стойност (ДДС)

На 7 декември 2012 г. Комитетът по ДДС на ЕС постигна съгласие относно насоки за гарантиране на еднаквото прилагане на Директивата за ДДС в държавите членки на ЕС. Насоките дават конкретни указания относно прилагането на чл. 16 и 74 по отношение на даряването на храни:

„Комитетът по ДДС единодушно приема, че даряването на храни на нуждаещите се, извършено безвъзмездно от данъчнозадължено лице, се счита за възмездна доставка на стоки в съответствие с чл. 16, първа алинея от Директивата за ДДС освен в случаите, когато дарението отговаря на определените от държавата членка условия, за да се счита за подарък с малка стойност по смисъла на чл. 16, втора алинея от Директивата за ДДС.

Комитетът по ДДС единодушно приема, че в случаите когато такова дарение трябва да се третира като възмездна доставка на стоки, данъчната основа е покупната цена на дарените стоки (или сходните стоки, или при липса на покупна цена - себестойността), коригирана в съответствие със състоянието на тези стоки към момента на даряването, както е предвидено в чл. 74 от Директивата за ДДС.“

Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и дарения на храни (FEAD)

Храната, която се разпределя от партньорските организации, може да бъде закупена със средства на FEAD, но може също така да бъде дарена. Оперативна програма на FEAD може да предвижда финансиране за дарения на храни, при които храната се дарява на партньорска организация и се разпределя безвъзмездно на най-нуждаещите се лица. Разходите на партньорските организации за събирането на дарената от дарителя храна и за нейното транспортиране, съхраняване и разпределяне на най-нуждаещите се лица може да бъдат покрити със средства от FEAD. По този начин FEAD може да допринесе за намаляване на хранителните отпадъци. FEAD може да подкрепя и дейности за повишаване на осведомеността, които партньорските организации извършват сред потенциалните дарители.

Обща организация на пазарите на селскостопански продукти

Мерките за предотвратяване и управление на кризи в рамките на общата организация на пазарите на селскостопански продукти (ООП) предлагат на организациите на производителите възможността да изтеглят от пазара определени количества плодове и зеленчуци. Предвид факта, че производството на плодове и зеленчуци е подложено на значителни колебания и че продуктите са сезонни и много бързо развалящи се, режимите за изтегляне от пазара улесняват управлението на пазарния излишък, който може да възникне. Финансова подкрепа, изцяло за сметка на бюджета на ЕС, се предоставя, ако изтеглените от пазара плодове и зеленчуци биват предназначени за безвъзмездно разпределяне на продукти посредством благотворителни организации (в рамките на 5 % от обема на търгуваната продукция за всяка ОП).

Безвъзмездното разпределяне на изтеглени от пазара плодове и зеленчуци засяга следните бенефициенти: благотворителни организации и фондации, одобрени от държавите членки; места за лишаване от свобода;

училища; детски ваканционни лагери; и посочени от държавите членки болници и домове за възрастни хора. Тези бенефициенти предприемат всички необходими стъпки, за да гарантират, че разпределените по този начин количества допълват количествата, които обикновено се закупуват от подобни предприятия, и че разполагат с достатъчен капацитет за съхранението на получените продукти. Освен това правилата на общата организация на пазарите (ООП) позволяват преработването на изтеглени от пазара плодове и зеленчуци, предназначени за безвъзмездно разпределяне. В подобни случаи плащане в натура от страна на бенефициентите на безвъзмездно разпределяните продукти в полза на преработвателите на плодове и зеленчуци може да се разреши, при условие че на 81 равнището на държавата членка са въведени подходящи правила, които да гарантират, че преработените продукти са предназначени за крайните получатели.

Срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“)

Определянето на датите за срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“) е отговорност на производителите на храни. С изключение на яйцата за консумация, законодателството на ЕС не определя начините, по които се определя отбелязването на датите (т.е. избора на срока на годност („използвай преди“) и на минимална трайност („най-добър до“) или срока на съхранение на продукта). Докато консумацията на храни след изтичането на срока на годност може да породи опасения, свързани с безопасността, след изтичането на срока на минимална трайност („най-добър до“) храните все още са безопасни за консумация, при условие че са спазени инструкциите за съхранение и опаковката не е повредена. По отношение на срока на минимална трайност („най-добър до“) производителите гарантират качеството на храните (например хрупкавост, цвят, вкус...) и съответствието с обявеното върху етикета (например хранителни претенции относно нивото на витамин С в дадена храна) до изтичането на срока на минимална трайност.

Предлагането на пазара на храни с изтекъл срок на минимална трайност (т.е. „найдобър до“) е разрешено съгласно правилата на ЕС и националното законодателство, при условие че съответните храни са все още безопасни и тяхното представяне не е подвеждащо. Пускането на пазара на храни с изтекъл срок на минимална трайност е разрешено на всеки етап от веригата за доставка на храни. Стопанският субект в областта на храните (например търговец на дребно) носи отговорност да гарантира, че храната е все още безопасна за консумация от човека и че потребителите са надлежно информирани, че въпросният продукт е с изтекъл срок на минимална трайност (например такива продукти могат да бъдат пускани на пазара отделно с обозначения, указващи изтичането на срока на минимална трайност). България следва да направи анализ и да се възползва от посочените по-горе основни разпоредби на европейско ниво, насърчаващи даряването на храни. Към настоящия момент на национално ниво един от нормативни актове, насърчаващи даряването на храни, е издадената на основание чл. 108 от Закона за храните Наредба за специфичните изисквания за извършване на хранително банкиране и контрола върху тази дейност, приета с Постановление № 26 на Министерския съвет от 2021 г. (обн., ДВ, бр. 10 от 2021 г.). В наредбата са регламентирани и възможностите за даряване на храни с изтекъл срок на минимална трайност „най-добър до“.

IV. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Националната програма за предотвратяване на образуването на

отпадъци 2021-2028 г. и адресира принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на хранителните отпадъци. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/действия, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. Основните действия/мерки са формулирани в резултат на прегледа на препоръки, насоки, законодателни актове на европейско ниво, на основата на преглед на добри практики в разглежданата област, а така също и на ситуацията в страната.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Брой одобрени проекти за територията на общината	Брой изпълнени проекти за територията на общината	Общината
Изготвяне и прилагане на планове за предотвратяване на хранителни отпадъци в общински социални, образователни и други общински звена, общински пазар и др. където се образуват хранителни отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой одобрени за изпълнение планове за въвеждане на мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци	Брой изпълнени мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци	Общината
Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността относно процесите по предотвратяването и управлението на отпадъците и практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загубата и разхищението на храни и други ресурси	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Общината юридически лица с нестопанска цел

Цел 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Постигането на Цел 2 ще се осъществи чрез три програми:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

IV. 2. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло.

Целите се изпълняват от община Априлци чрез РСУО - регион Троян, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на „Регионална система за управление на отпадъците в регион Троян“.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определена отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;
- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;

- вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС, на някои от тях.

„Регионална система за управление на отпадъците в регион Троян – включваща общините Троян и Априлци“ разполага със следните съоръжения:

- Депо за неопасни отпадъци с обща площ 57,360 дка. Включва клетка 1 и клетка 2 с капацитет 252 760 т., клетка 3 с капацитет 171 030 т. Депото заема дълбока долина, която е със силно ерозиран терен и сравнително стръмни брегове. Регионалното депо се намира в землището на гр. Троян, на 1 км в северозападна посока от града. Оператор на депото е Общинското предприятие „КОМУНАЛНИ УСЛУГИ - ТРОЯН“. На депото се извършва обезвреждане на неопасни отпадъци от населените места в общините Троян и Априлци. Площадката се усвоява поетапно, като за тази цел е разделена на 3 клетки. Към 2022 г. се експлоатират клетки № 1 и № 2. Клетка 3 има работен обем 167 000 м³ и заема площ 16,5 дка. Въведена е в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-30/23.08.2022 г., като част от етапно строителство, съгласно Разрешение за строеж № 139/19.10.2017г. за „Изграждане на трета клетка на Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Троян и Априлци“. Технологиата на депониране включва: разтоварване; разстилане с уплътняване, запръстяване, оросяване с инфилтрирани води. Сметовозните коли разтоварват отпадъците в определения за деня работен участък на клетката. След разтоварването на отпадъците се пристъпва към разстилането и уплътняването им на пластове до достигане височина на работния слой от 1,80 м., след което се полага промеждутъчен слой пръст от 0,20 см. Като част от технологиата на депониране на ТБО е и овлажняването им с инфилтрирани води, постъпващи от помпената станция на ретензионен басейн. Овлажняването става чрез местене на гофриран маркуч върху отпадъците извън дневния работен участък, за да не се затруднява работата на сметовозните коли и разстилащата и уплътняваща техника. Успоредно с експлоатацията на депото се изграждат газовите кладенци и свързващата шахта за всяка клетка. На всеки хоризонт се създават депа за запръстващия слой.
- Реализиран е проект „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събирани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“. В рамките на проекта се изгражда компостираща инсталация за разделно събрани зелени отпадъци с капацитет 2200 т/г., заедно с осигуряване на необходимото оборудване, съоръжения и техника за разделно събиране на зелените отпадъци и инсталация за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци с капацитет 6300 т/г., както и на съпътстващата инфраструктура;
- През 2022г. стартира пилотно разделяне на битовите отпадъци при първоизточника им, чрез разделното им събиране в определен ден от седмицата с цел въвеждане на система за разделно събиране на битови отпадъци.

- Община Априлци проучва възможностите за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки за територията на общината.
- В община Априлци е въведена система за разделно събиране на зелени отпадъци на територията на града. В града са разположени контейнери за събиране на зелени отпадъци. В контейнерите могат да бъдат поставяни всички видове градински (зелени) отпадъци - цветя, трева, свежи и изсъхнали листа, части от храсти и клони. Разделно събраните отпадъци от домакинствата, зелените площи към обществени и търговски обекти, производствените, стопански и административни сгради и т.н. ще се извозват до компостиращата инсталация край гр. Троян. Община е закупила и специализиран автомобил за транспортиране на зелени отпадъци.
- Община Априлци има сключен договор с „ЕКОБАТЕРИ“ АД за разделното събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), оползотворяване и/или обезвреждане на НУБА, включително техните компоненти и материали, временно съхранение и транспортиране за рециклиране на образуваните след предварително третиране отпадъци. На територията на община Априлци са поставени 9 съда за събиране на НУБА, като 7 от съдовете се намират в гр. Априлци и по един брой в тритера населени места към общината.

РСУО - регион Троян е включено в индикативните списъци по Приложения № 8 и 9 към НПУО 2021-2028 за:

- Изграждане на инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителни отпадъци;
- Изграждане на депа за битови отпадъци, допълнителни клетки и довеждаща инфраструктура.

Приемането и прилагането на Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г., изигра съществена роля за прилагане на нов подход към биоразградимите отпадъци, увеличаване на количествата на рециклираните биоразградими отпадъци чрез създаване и постепенно разширяване на системите за разделно събиране и изграждане на инфраструктура за рециклиране на зелени, а в последните години - и за рециклиране на хранителни отпадъци, които до приемането на Плана почти изцяло се депонираха. Планът анализира и адресира и мерки за намаляване на депонирането на други потоци биоразградими отпадъци - основно хартия и картон, като количествата депонирани отпадъци от този вид също се намалиха чрез развитие на системите за разделно събиране и инфраструктурата за рециклиране и особено на отпадъците от опаковки от хартия и картон.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Въвеждане на задължение към собственици или наематели на търговски и туристически обекти за разделно събиране на отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2028 г., включително	Въведени задължения	Съществуваща система	Въведени задължения	Общината
Създаване на център за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници, ОПОС	До 2028г., включително	Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка	Намаляване на дела на битовите отпадъци депонирани на регионалното депо	Реализиран проект към 2028 г.	Общината РСУО
Проучване на възможностите и сключване на договор с ООп за МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проучени възможности и подготовка за сключване на договор	Сключен договор за НУБА	Проучени възможност и за сключване на договор и за останалите МРО	Община
Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността за процесите по управление на отпадъците, свързани с МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Община
Информирание на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на МРО, значение на символите, използвани за маркиране, възможности за участие в системите за разделно събиране	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Община
Оптимизиране на съществуващата система за събиране и транспортиране на битови отпадъци	Собствени средства	Постоянен	Намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци	Съществуваща система	Оптимизира на система	Община
Изготвяне на морфологичен анализ на отпадъците в община Априлци	ПУДООС	2025г.	Актуален морфологичен анализ на битовите отпадъци в общината	Сключен договор за извършване на анализа	Изготвен морфологичен анализ на отпадъците	Община

V.3. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно:

- одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.

- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане.

Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.

- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.

- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материалнооползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Съгласно националното законодателство отпадъците от строителство и разрушаване се третират при спазване на следната йерархия на отпадъците:

1. предотвратяване образуването на ОСП;
2. подготовка за повторна употреба;
3. рециклиране на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени;

4. материално оползотворяване,

5. оползотворяване за получаване на енергия на отпадъците, които не могат да бъдат рециклирани и материално оползотворени и

6. обезвреждане на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени, оползотворени и/или рециклирани по предходните точки.

Събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, както и отделените строителни отпадъци от принудително премахване на строежи, са ангажимент на общините. В чл. 11 на Закона за управление на отпадъците са определени условията, при които възложителят на строителни и монтажни работи изготвя план за управление на строителни отпадъци.

Дейностите по събиране, транспортиране и съхранение на строителни отпадъци се извършва от лица, притежаващи разрешение по чл.35 от ЗУО (ДВ бр.53/2012г.).

Едновременно с това Общините, като институции, работещи с публични средства по различни оперативни програми са задължени при строителство да спазват изискванията за влагане на рециклирани строителни материали, както следва:

- Възложителите на СМР и/или разрушаването на строежи, осигуряват предаването на селективно отделените отпадъци за материално оползотворяване на лица, които притежава съответен документ за дейности с отпадъци по чл. 35 от ЗУО;
- Възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани СО за материално оползотворяване в обратни насипи, в количества както следва:
 - за строителство на сгради – 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
 - за строителство на пътища – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
 - за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища – 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
 - за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура – 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
 - за оползотворяване на предварителнотретирани СО в обратни насипи – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти.

Отпадъците от строителна и строително - ремонтна дейност не се отделят регулярно и няма конкретни данни за количествата и състава им.

Общинска администрация е отговорна за управлението на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината. Изолационни и други строителни отпадъци от неминерален произход постъпват на депото за неопасни отпадъци. Съгласно Комплексното разрешително до 4000 тона строителни отпадъци могат да постъпват на Регионалното депо за неопасни отпадъци.

По данни от служителите на Регионалното депо, количествата на строителните отпадъци, които постъпват на депото са в рамките на 1 % спрямо общото количество депонирани отпадъци.

Община Априлци разполага със 3 броя съдове тип „лодка“ с вместимост 2м³ за строителни отпадъци от бита.

През предходния период на действие на програмата, строителни отпадъци се използват от частни лица за насипване на собствени терени.

На територията на общината все още има места, където се изхвърлят нерегламентирано строителни отпадъци. Това води до увеличаване на разходите

на общината за почистването им. По тази причина общинска администрация внесе за разглеждане в Общински съвет Априлци, предложение за обособяване на временни площадки за съхранение на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата, изкопни земни маси и камъни.

В ИАОС липсват данни за количествата генерирани строителни отпадъци за територията на община Априлци. По тази причина не е коректно да бъдат формулирани изводи.

Към 2022г. в община Априлци не функционира инфраструктура за оползотворяване на строителните отпадъци.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на приетия общински бюджет за съответната година.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Организиране на дейности по събиране, оползотворяване и обезвреждане на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване, образувани от домакинствата на територията на общината.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2028г. включително	Организиран и дейности	Съществуваща система за събиране	Организиране на дейности	Общината
Контрол по спазване на законодателството по управление на строителните отпадъци (състав, количество, изпълнение на целите от отделните възложители, спазване на нововъведените процедури и др.).	Собствени средства	Постоянен	Осъществен ефективен контрол	Съгласно задълженията на служителите на общината	Осъществен ефективен контрол	Общината
Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността за процесите по управление на строителните отпадъци.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Община
Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	2021-2023г. - 2%; 2024-2028г. - 2,5%	Включено в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	2028г.-2,5%	Община изпълнители на обществени поръчки
Включване в тръжните документи за	Собствени средства, държавен	Постоянен	2021-2023г. - 8%;	Включено в тръжните	2028г.-10%	Община изпълнители

строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни	бюджет, национални и международни източници		2024-2028г. - 10%	документи за строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни		на обществени поръчки
Включване в тържните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	2021-2023г. - 2%; 2024-2028г. - 3%	Включено в тържните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	2028г. -3%	Община изпълнители на обществени поръчки
Включване в тържните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	2021-2023 - 5%; 2024-2028 -8%	Включено в тържните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	2028г. -8%	Община изпълнители на обществени поръчки
Включване в тържните документи за строителство на изискването за влагане на оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	2021-2022г. - 8% 2023-2024г. - 9% 2025г. - 10% 2026-2028г. - 11%	Включено в тържните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	2028г - 11%	Община изпълнители на обществени поръчки

V.4. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложи на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	<p>До 2025 г.: о 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% о Дърво: 25% о Черни метали: 70% о Алюминий: 50% о Стъкло: 70% о Хартия и картон: 75%</p> <p>До 2030 г.: о 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.: о Пластмаси: 55% о Дърво: 30% о Черни метали: 80% о Алюминий: 60% о Стъкло: 75% о Хартия и картон: 85%</p>
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
Група МРО	Цели
ИУЕЕО	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Източник: Подзаконовни актове към Закона за управление на отпадъците

В Община Априлци е въведена е система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), като е сключен Договор на 16.11.2009г. и на 18.10.2022г., с оползотворяваща организация "ЕКОБАТЕРИ" АД, получила разрешение от МОСВ като организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори. На 26.01.2010г. са предоставени на общината 7бр. контейнери от 50л. и още 2 бр. на 28.112013г. поставени на следните места на територията та на Община Априлци:

1. гр.Априлци, кв.Център – сградата на Община Априлци
2. гр.Априлци, кв. Острец – сградата на читалище "Бъдеще - 1894 г."
3. гр.Априлци, кв. Видима - сградата на читалище "Просвета – 1927 г."
4. гр.Априлци, кв. Зла река - сградата на читалище "П. Берон – 1927 г."
5. гр. Априлци, кв. Център – сградата на ОУ "Васил Левски"
6. гр. Априлци, кв. Острец – сградата на ПГТ "Иван Марангозов"
7. с.Скандало - сградата на Кметството
8. с.Велчево – сградата на Кметството
9. с.Драшкова поляна – сградата на Кметството

От поставените на територията на общината контейнери са събрани и предадени за оползотворяване на "ЕКОБАТЕРИ" АД следните количества НУБА.

Всяка година се организират кампании за предаване на ИУЕЕО.

Община Априлци разполага с 40 бр. контейнери за разделно събиране на отпадъци от територията на общината /20 бр. жълти за хартия, пластмаса и метал и 20 бр. зелени за стъкло/. Разделно събраните отпадъци се извозват до инсталацията за предварително третиране, съсобственост на общините Троян и Априлци.

Информация за предадени за оползотворяване отпадъци от територията на Община Априлци

Година	Предадени количества кг.	Вид	Организация
2008г.	500 кг.	ИУЕЕО	"НАДИН КОМЕРС" ООД
2009г.	80 кг.	ИУЕЕО	"ИТЕМА - ПГ" ЕООД
2010г.	10 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2011г.	15,8 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2012г.	10 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2013г.	38 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2014г.	162 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2015г.	24 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2016г.	47 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2017г.	35 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2018г.	200 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2019г.	860 кг.	ИУЕЕО	„ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД” ООД
2019г.	294 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2020г.	213кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2020г.	3807 кг.	ИУЕЕО	„ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД” ООД
2021г.	1280 кг.	ИУЕЕО	„ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД” ООД
2021г.	213 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2021г.	1500 кг.	Текстилни отпадъци	"М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ" ООД
2022г.		НУБА	ЕКОБАТЕРИ АД
2022г.		Текстилни отпадъци	"М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ" ООД

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Въвеждане на задължени към собственици или наематели на търговски обекти за разделно събиране на отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2028 г., включително	Въведени задължения	Съществуваща система	Въведени задължения	Общината
Проучване на възможностите и сключване на договор с ООп за МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проучени възможности и подготовка за сключване на договор	Сключен договор за НУБА	Проучени възможности за сключване на договор и за останалите МРО	Община
Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността за процесите по управление на отпадъците, свързани с МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Община
Информирание на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на МРО, значение на символите, използвани за маркиране, възможности за участие в системите за разделно събиране	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Община
Подобряване и разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проучени възможности и подготовка за сключване на договор	Проучени възможности за сключване на договор и за останалите МРО	Въведени и функциониращи системи за разделно събиране на отпадъците	Община

V.4.1. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО произтича от следните основни причини:

- Нормативно изискване - съгласно чл. 52, ал. 4 във връзка с чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО, Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците, с Националният план за управление на отпадъците трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки за предотвратяване и повторна употреба.
- За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки.
- Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълъ

Община Априлци проучва възможностите за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Настоящата подпрограма си поставя задачата да идентифицира ключовите тенденции по отношение на количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки, от потреблението на опакованите стоки и нивото на рециклиране, и да набележи основни мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели пред страната за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влагане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Подобряване на системата за разделно събиране на отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Съществуваща система	Оптимизирана система	Общината и задължените лица
Насърчаване въвеждането на схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъците от опаковки	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Увеличаване на дела повторната употреба и предаването за рециклиране на отпадъци	Система за разделно събиране	Внедрени схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъци	Общината
Проучване на възможностите и сключване на договор с ООп за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Сключен договор	Проучени възможности за сключване на договор	Сключен договор	Общината
Инициране на мерки за събиране на различни видове отпадъци от опаковки	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Инициирани мерки	Обществено достъпна информация	Инициирани мерки	Общината
Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността за процесите по управление на отпадъците	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Общината
Поемане на доброволни ангажменти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Община Бизнес организации (търговски обекти и др.)

Цел 3:**Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци и други****V.5. ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ**

Програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други включва мерки за достигане на Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други от НПУО 2020-2028 г.

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и "меки" мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, закриване и рекултивация на общински депа, третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др. „Меките“ мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците;
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните битови отпадъци и др.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Изпълнение на проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински склад	Бюджет на МОСВ, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Отпадъците от препарати за растителна защита, които се съхраняват временно в общински склад, са изнесени за обезвреждане в оторизирани съоръжения извън страната	Одобрен за финансиране проект	Освободен склад за съхранение	Община, ПУДООС, МОСВ
Техническа и биологична рекултивация на клетка № 1 и част от клетка № 2 на РДНО – Троян и Априлци	Общински бюджет, обезпечения по чл. 60 от ЗУО, ПУДООС, ПОС 2021-2027 г.	12/2028	Изпълнен проект за техническа и биологична рекултивация	Одобрен за финансиране проект	Извършена техническа и биологична рекултивация на 12 000 м ²	РСУО Троян и Априлци, МОСВ

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната регионална и общинска система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между програмата и други областни и общински програмни документи. При разработването на целите на общинската програма са взети предвид анализите и предвижданията на други областни и общински програмни, от които пряко или косвено произтичат част от мерките, заложените в настоящата програма. От своя страна изпълнението на програмата ще допринесе в по-малка или по-голяма степен постигането на целите на областните и общинските планови документи, посочени по-долу в настоящия раздел. За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася за проследяване съвместимостта на целите в отделните програмни документи, както и за недопускане на противоречия между тях. В съответствие със ЗМСМА общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват националните и европейски политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната.

Програмата за управление на отпадъците на Община Априлци трябва да бъде в синхрон с предвижданията на националните програмни документи като:

- Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България;
- Трети национален план за изменение на климата.

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни и регионални стратегически планове и програми:

- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен регион от ниво 2;
- План за интегрирано развитие на община Априлци за периода 2021-2027 г.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

В настоящия раздел са представени правилата за наблюдение и контрол и отчитане на изпълнението на програма за управление на отпадъците с цел да се осигури проследяване и измерване на постигането на основните цели на програмата и на ефективността в хода на нейната реализация.

Наблюдението представя съотношението между поставените цели, вложените ресурси, извършените действия, постигнатите резултати и осъществените въздействия. Контролът улавя условията, в които се пораждат отклоненията, бързо реагира за тяхното предотвратяване и отстраняване

НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наблюдението и оценката на изпълнение на общинската програма е ключов етап от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост – извършване на актуализация.

Наблюдението на изпълнението на програмата за управление на отпадъците в община Априлци ще се осъществява чрез периодично събиране на данни, свързани по изпълнение на включените мерки в програмата, анализ на събраната информация, анализ на възникнали проблеми и причини за тяхното възникване.

КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Съгласно ЗУО, органът, който одобрява и контролира Общинските програми за управление на отпадъците е Общинския съвет на съответната администрация. Съгласно чл.52 от ЗУО ежегодно до 31 март, Кметът на Общината, внася в Общинския съвет Отчет за изпълнение на програмата за предходната година, като същият след приемането му се изпраща в Регионалната инспекция по околна среда и води за сведение.

За извършване на оценка на постигането на поставените в плановете за действие към подпрограмите годишни цели през съответната отчетна година, ще се използва метода на оценка на индикаторите. Индикаторите за оценка на изпълнението на програмата са разработени с цел измерване на напредъка по реализация на всяка от подпрограмите. Прилагането на този метод е непрекъснат процес на мониторинг и отчитане на постиженията и на напредъка по отношение на предварително определените цели чрез измерване стойностите на ключовите индикатори.

При този метод се установява дали мерките са изпълнени чрез измерими стандарти/индикатори. В този случай, текущата оценка служи като система за ранно предупреждаване и като средство за подобряване на отчетността пред обществото. Това позволява да се следи динамиката на оценяваните процеси.

ПРОЦЕДУРА ЗА АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на:

- При промяна на националното и/или европейско законодателство, които налагат извършването на промяна в общинската програма;
- Не постигане изпълнението на програмата и необходимостта от налагането и прилагането на допълнителни мерки.

Процедурата на актуализация на програмата включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Априлци и внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет на община Априлци.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ПУО Априлци

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците, в т.ч.:

- Анализ на състоянието относно отпадъците;
- Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините;
- Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво;
- Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците;
- Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове;
- Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване;
- Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“;
- Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците;
- Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците;
- Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им;
- Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 – Прогнози

IX. ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ

Окончателен доклад“ Анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Априлц

